

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

ПРОЕКТ!

О Б Щ И Н А В Ъ Л Ч Е Д Р Ъ М

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ
НА ОКОЛНАТА СРЕДА**

2015 - 2020 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на често използваните съкращения

Въведение

Раздел I. Анализ на състоянието на средата

1. Природо-географски фактори

- 1.1. Географско положение
- 1.2. Хидрографска мрежа
- 1.3. Геоложка среда и релеф
- 1.4. Климат
- 1.5. Изводи

2. Данни и информация относно се до околната среда

- 2.1. Атмосферен въздух.
 - 2.1.1. Източници на замърсяване
 - 2.1.2. Изводи
- 2.2. Води
 - 2.2.1. Подземни води
 - 2.2.2. Повърхностни водни тела
 - 2.2.3. Състояние на ПВТ
 - 2.2.4. Изводи
- 2.3. Земи и почви
 - 2.3.1. Изводи
- 2.4. Защитени територии
 - 2.4.1. Изводи
- 2.5. Зелени площи
 - 2.5.1. Изводи
- 2.6. Отпадъци
 - 2.6.1. Растителни отпадъци
 - 2.6.2. Строителни отпадъци
 - 2.6.3. Производствени отпадъци
 - 2.6.4. Производствени отпадъци и опасни отпадъци от стопанския сектор
 - 2.6.5. Негодни за употреба пестициди
 - 2.6.6. Изводи
- 2.7. Шум
- 2.8. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда
- 2.9. Общи изводи

3. Организационни особености на община Вълчедръм

- 3.1. Нормативна уредба
- 3.2. Сътрудничество с други организации
- 3.3. Информирание на обществеността

4. Икономическо, демографско и социално състояние

- 4.1. Икономическо състояние
- 4.2. Демографско състояние
- 4.3. Общински бюджет и финансови

Раздел II. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите /swot анализ.

Раздел III. Визия за околната среда на общината

Раздел IV. Цели на програмата за опазване на околната среда

1. Генерални стратегически цел
2. Специфични стратегически цел.

Раздел V. План за действие

Раздел VI. Организация за изпълнението на програмата

Раздел VII. Мониторинг, контрол и последваща оценка

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Информационни източници

СПИСЪК НА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ГПСОВ	Градски пречиствателни станции за отпадни води
ДБ	Държавен бюджет
ДЛ	Държавно лесничейство
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗЗВВХВП	Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества, препарати и продукти
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗЗТ	Закон за защитени територии
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИСПА	Инструмент за структурни политики по присъединяването
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КР	Комплексни разрешителни
ЛУП	Лесоустройствен план
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НДНТ	Най-добри налични техники
НПОБР	Национален план за опазване на биологичното разнообразие
НПО	Неправителствени организации
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците
НСОБР	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОСПД	Национална стратегия по околна среда и План за действие
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОБ	Общински бюджет
ПД	План за действие
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
САПАРД	Специална програма за развитие на земеделски и селски райони
СИ	Съвместно изпълнение
СЕО	Стратегическа екологична оценка
ТБО	Твърди битови отпадъци

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за опазване на околната среда се разработва на основание чл. 79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Общинската програма за опазване на околната среда е необходима, за да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми в общината с цел запазване на доброто състояние на околната среда. С помощта на тази програма ще се формира адекватна екологична политика на общината и постигане на най-ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси.

Основните задачи, които се поставят с програмата, са свързани с настоящите проблеми по опазване на средата, бъдещите мероприятия за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности.

Настоящата Програма е разработена и се базира на анализа и изводите в предходни разработки на общински екологични, стопански, финансови и други проучвания и документи за Община Вълчедръм (Програма за управление на отпадъците 2004-2007г., Общински план за развитие 2007-2013г., Доклади за оценка на въздействието, Териториален устройствен план и др.).

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон на проблемите с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и мероприятия в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;
- Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, пред-присъединителни и структурни фондове)

Разработката не фиксира строго параметри и мероприятия, а е Програма с отворен статут с периодично доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на Община Вълчедръм, в екологичното законодателство, в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

Избраният подход за разработването на програмата съответства на одобрените от Висшия експертен съвет на МОСВ методически указания. Основния използван апарат в разработката е стратегическото планиране, почиващо на SWOT анализ.

Общата дългосрочна стратегическа цел е ***подобряване на качеството на живот на населението в общината чрез осигуряване на здравословна и благоприятна среда и запазване на богатото природно наследство на основата на устойчиво управление на околната среда.***

Раздел I. Анализ на състоянието на средата

1. Природо-географски фактори.

1.1. Географско положение.

Община Вълчедръм е разположена в Западната Дунавска равнина и заема североизточната част на област Монтана. Територията на общината е 431,5 кв. км., което представлява 11,8% от общата площ на област Монтана и около 2% от територията на Северозападен район (СЗР, NUTS 2).

По данни от преброяването на населението към 01.02.2011 г. в община Вълчедръм живеят 9 900 души или 6,68% от населението на областта и едва 0,6% от населението на СЗР. По данни на ГД "ГРАО" жителите на общината по постоянен адрес към 15.06.2013 г. са 10 006 души.

Вълчедръм граничи: на Север – с река Дунав, на Изток – с общините Козлодуй и Хайредин от област Враца, на Юг и Югозапад - с общините Бойчиновци и Якимово, област Монтана, на Северозапад - с община Лом, област Монтана.

Община Вълчедръм има излаз на река Дунав в района на с. Долни Цибър и с. Горни Цибър и има изградени транспортни връзки с всички съседни общини.

Добре изградени пътни връзки свързват общината с гр. Лом (25 км), където се намира най-близкото действащо пристанище на река Дунав за комбинирани и лихтерни превози, с фериботните комплекси на гр. Видин (81 км) и гр. Оряхово (62 км.), както и с железопътната линия Видин – София при гр. Лом и с. Долно Цервене (22 км).

Таблица 1: Разстояния в километри от Вълчедръм до някои големи градове в България

Монтана	Варна	Бургас	Русе	Пловдив	София
43	442	552	292	303	152

Източник: Интернет - <http://bgmaps.com/>

Вълчедръм е разположен на 43 км от областния град Монтана, на 152 км от столицата на страната гр. София и на 442 км от гр. Варна. (Таблица 1)

Урбанистичната структура на общината се характеризира с 11 населени места – административния център град Вълчедръм и 10 села: Ботево, Бъзовец, Септемврийци, Горни Цибър, Долни Цибър, Златия, Игнатово, Мокреш, Разград, Черни връх.

Община Вълчедръм е една от 11-те общини в област Монтана. Тя е на трето място по територия и на четвърто по население сред общините в областта.

Най-голяма по население и по територия (652,6 кв.м.) е община Монтана. В нея живеят – 36% от общия брой жители на областта. Голяма концентрация на население има в

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

общините: Лом и Берковица. Най-малката община в областта по територия е Медковец, а по население Георги Дамяново.(Таблица 2)

Таблица 2: Основни данни за община Вълчедръм и останалите общини в област Монтана

Район, област, община	Територия кв. км	Население брой 01.02.2011 г. ¹	Гъстота на населението за 2011 г. (души на кв.км.)	Населени места (брой)	Градове (брой)	Села (брой)
България	111 001,9	7 364 570	66,3	5 304	253	5 051
Северозападен район	19 070,3	1 479 373	77,6	667	45	622
Област Монтана	3 635,5	148 098	40,7	129	8	121
Берковица	465,04	18 803	40,4	20	1	19
Бойчиновци	308,3	9272	30,07	13	1	12
Брусарци	194,4	5078	26,1	10	1	9
Вълчедръм	431,5	9900	22,9	11	1	10
Вършец	240,1	8203	34,1	9	1	8
Георги Дамяново	320,6	2771	8,6	13	-	13
Лом	323,8	28 139	86,9	10	1	9
Медковец	191,08	4029	21,08	5	-	5
Монтана	652,6	53 856	82,5	24	1	23
Чипровци	286,8	3715	12,9	10	1	9
Якимово	220,9	4332	19,6	4	-	4

Източник: Национален статистически институт

Средната гъстота на населението в община Вълчедръм (22,9 души на кв. км.) е по-ниска от средните стойности за област Монтана (40,7), за СЗР (77,6) и за страната (66,3). По брой населени места (11), община Вълчедръм се нарежда на пето място след общините Монтана (24), Берковица(20), Бойчиновци(13) и Георги Дамяново(13).

1.2. Хидрографска мрежа

Мрежата от потоци и реки на територията на община Вълчедръм гравитира към Дунавския басейн. Най-значителната водна артерия преминаваща през територията на община Вълчедръм е р. Цибрица, която е II категория. Река Цибрица извира северно от Костин връх (871 м) в Широка планина, част от Предбалкана на 818 м н.в. под името Селска бара. При село Клисурица получава отдясно водите на река Клисурица и се насочва на изток вече под името Цибрица. След село Дългоделци завива на североизток и тече в широка асиметрична долина с по-стръмни десни брегове. Влива се отдясно в река Дунав на 716-ти км, на 27 м н.в., на 700 м източно от село Долни Цибър. Площта на водосборният басейн на река Цибрица е 933,6 км², като граничи само с други два водосборни басейна — на северозапад река Лом и на югоизток и юг — с водосборният басейн на река Огоста. Основни притоци: леви — Цибър, Турловица, Душилница (Барата); десни — Клисурица, Венишка бара, Селска река. Средният многогодишен отток в устието на реката е 2,00 м³/s, с ярко изразен максимум през пролетта — април-юни.

Цибърската низина се е оформила при устието на р. Цибрица. Дължината по брега на р. Дунав е 10 km, а най-широката част е 3 km. Площта ѝ е 20 км². Низината е разположена в централната част на Ломската депресия. В нейната основа лежат отложенията на Брусарската свита, които на места са размити и отнесени от реката, така че терасата в тези участъци лежи

¹ Официални статистически данни от Преброяване на населението към 01.02.2011 г.

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

непосредствено върху понтския водоносен хоризонт . Очевидно последният частично се разтоварва в рамките и на Цибърската низина. Аналогично на останалите крайдунавски низини и тук терасата има двуслоен строеж. Долният чакълесто-песъчлив пласт е с дебелина 8-9 m. Филтрационните свойства са много добри $K = 120 \text{ m/d}$ и проводимост на пласта $T = 1300 \text{ m}^2/\text{d}$. Режимът и баланса на подземните води се определя от нивото на р. Дунав и от работата на отводнителната система. При най-високи води филтрационният приток от реката към низината възлиза на $0.56 \text{ m}^3/\text{s}$, като в същото време отводнителната помпена станция изхвърля $0.58 \text{ m}^3/\text{s}$. Естественият подземен отток на низината към р. Дунав при ниски води е изчислен на $0.2 \text{ m}^3/\text{s}$.

Грунтовете води в терасат са предимно хидрокарбонатно-калциеви и магнезиеви с минерализация от 0.5 до 1 g/l и са пригодни за напояване. Само в отделни участъци, главно поради повишено съдържание на натрий те се считат за удовлетворителни. Повишеното съдържание на натрий се обяснява с процесите на известно засоляване на почвите при плиткото ниво на подземните води и засилената евапотранспирация в този случай.

Експлоатационните ресурси на подземните води в низината се формират от три компонента: 1) Привлекаеми от реката към брегови водоземни съоръжения; 2) Приток от подложката на низината; 3) Инфилтрационно подхранване от валежи. Общото експлоатационно водно количество се оценява на $Q = 2.9+0.36+0.08 = 3.34 \text{ m}^3/\text{s}$, (105.10^6 m^3). Това водно количество не е свързано с вътрешния отток на страната и може да бъде добавено в общия воден баланс като потенциален експлоатационен ресурс.

. От бюлетините на МОСВ се вижда, че водите на реката са чисти. Посоката на движение на подземните води е към р. Цибрица, което показва, че реката действа като дренаж на подземните води в района.

1.3. Геоложка среда и релеф

Районът на Вълчедръм попада в западната част на Мизийската платформа, в обхвата на Ломската депресия. Геоложкият строеж е представен от кватернер и неоген *Алувиални образувания /aQh/* изграждат висока и ниска тераси на р. Цибрица. Представени са от чакъли, пясъци и глини. Мощността им варира от 2 до 8 m. *Алувиални образувания /aQp3/* с плейстоценска възраст са разпространени в незаливните тераси на р. Цибрица, развити по западния склон на реката. Терасните отложения се разполагат с рязка размивна граница върху седиментите на Брусарската свита. Най-често в основата си са представени от добре огладени чакъли и гравий, които нагоре се сменят от пясъци, примесани с чакълни късове и прослойки от глини. *Алувално-пролувалните образувания /a-prQeop/* са представени от покривни чакъли. Те са установени по билните части на относителна височина 90 до 100 m от съвременните речни нива. Представени са от добре огладени, несортирани, неспоени чакълни късове. Изградени са от варовик, кварц, флинт, кварцит, пясъчник и други. В подчинено количество са късовете от гранит, габро, гранодиорит, доритов порфирит, андезито-базалт и други. На места са примесени със средно- до грубозърнести, жълтеникаво до ръждиво оцветени кварцови пясъчници или песъчливи глини във вид на лещовидни изклиняващи прослойки. Разкриват се под формата на ивици по източния склон на р. Цибрица.

Еоличните образувания /eQp2-3/ са представени от лъсовия комплекс, който има широко разпространение и значителна мощност. Лъсовите материали залягат над червени глини, които обикновено са негова подложка. Лъсът е бежовожълтеникава на цвят, финнозърнеста, лека, порьозна, слабо споена, глинесто-алевритна скала. Ясно изразената цепителност и водопроницаемост обуславят образуването на отвесни стени в лъоса.

Характерно за лъоса е доуплътняването му при навлажняване, при което се образуват негативни форми, наречени „степни блюдаца”. Въз основа на съотношението пясък,

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

глини, алеврит се отделят песъчлив, типичен, глинест лъос и лъосовидни глини. В района на Вълчедръм е разпространен типичен лъос.

Неогенът е представен от материалите на *Брусарската свита* /brN2/. Свитата е изградена от сивозеленикави, песъчливи и алевритни глини с прослойки от пясъци, а в по-долните части от лигнитни въглища. Общата им мощност е около 50 m.

Релефът на община Вълчедръм е предимно е низинно-равнинен до хълмист. Включва ниските части на Дунавската равнина и Златията. Средната надморска височина е около 80 м. Равнинният характер предлага прекрасни условия за развитие на растениевъдството и за механизизирана обработка на земята.

1.4. Климат

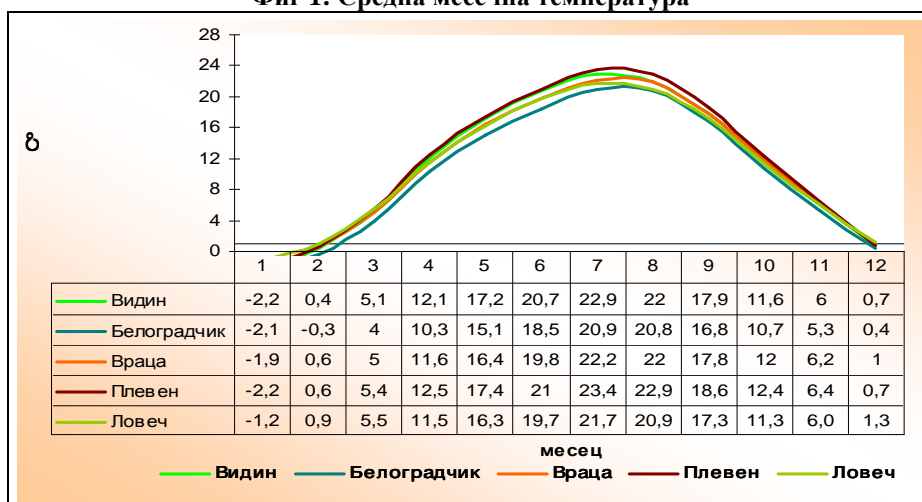
Община Вълчедръм е с преобладаващи умерено-континентални климатични условия. Режимът на валежите е с подчертан късно пролетен (юнски) максимум и зимен (февруарски) минимум и изразената тенденция за балансиране на сезонните валежни суми. Средногодишната сума на валежите е под 500 мм, като средните валежи по сезони са: пролет – 150-200 мм, лято - 175 мм, есен – 125-150 мм, зима – 100-125 мм. Сравнително високата сума на валежите е положителен фактор за самоочистване на атмосферата от замърсители.

Снежната покривка се задържа 50 - 80 дни през годината, а средната ѝ височина е 10 – 20 см. Броят на засушаванията с продължителност 10 и над 10 дни за периода април – октомври е 4,5 – 5,0. Сумарната слънчева радиация е 20 – 20,5 и под 3,0 през декември, като годишната ѝ стойност е под 133.

Сравнително висока е средно януарската температура (-1,6 до – 3,2°C). При устойчиво антициклонално време след студени нахлувания на континентални или полярни въздушни маси при наличие на снежна покривка, температурите на въздуха достигат до минус 20-25°C. Въпреки студената зима, благодарение на малката надморска височина и на бързо нарастващия ден през пролетта, тя настъпва тук сравнително рано. Средно около средата на март средната температура на почвата на дълбочина 5-10см. се покачва над 5°C, а в началото на април тя вече е над 10°C. Паралелно с това се повишава бързо и температурата на въздуха, а средно юлската - около 23°C. Средната годишна температура в района е 9 - 10°C.

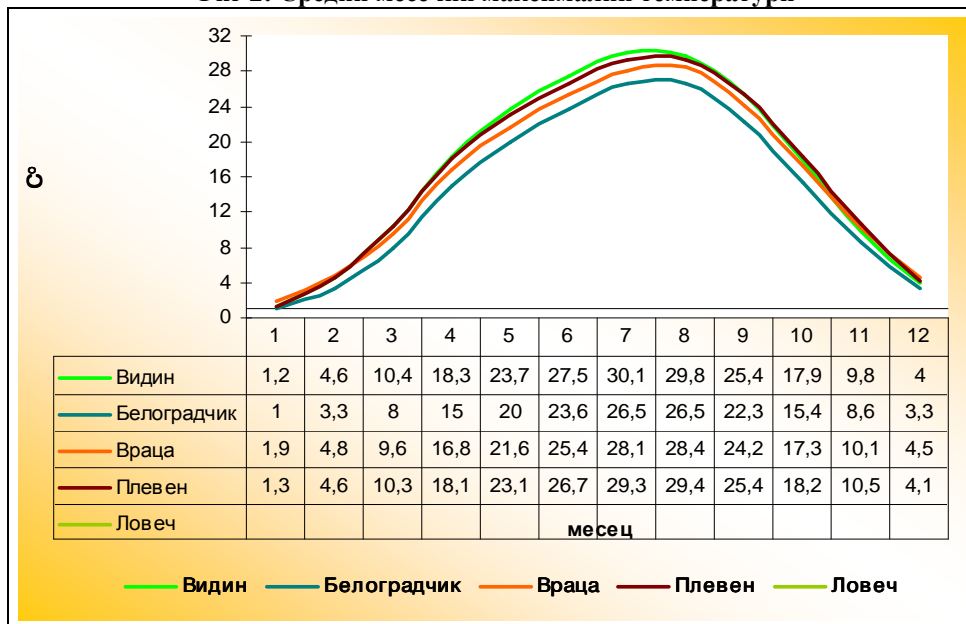
Ортографските способности на района силно повлияват на скоростта и посоката на вятъра. Средната скорост на вятъра в 85% от случаите на наблюденията е под 2 м/сек. В 42,7% от случаите - времето през годината е тихо – през есента това са 51,0%, а през лятото - 37,2%. Преобладаващи са западни и северозападни ветрове.

Фиг 1: Средна месечна температура

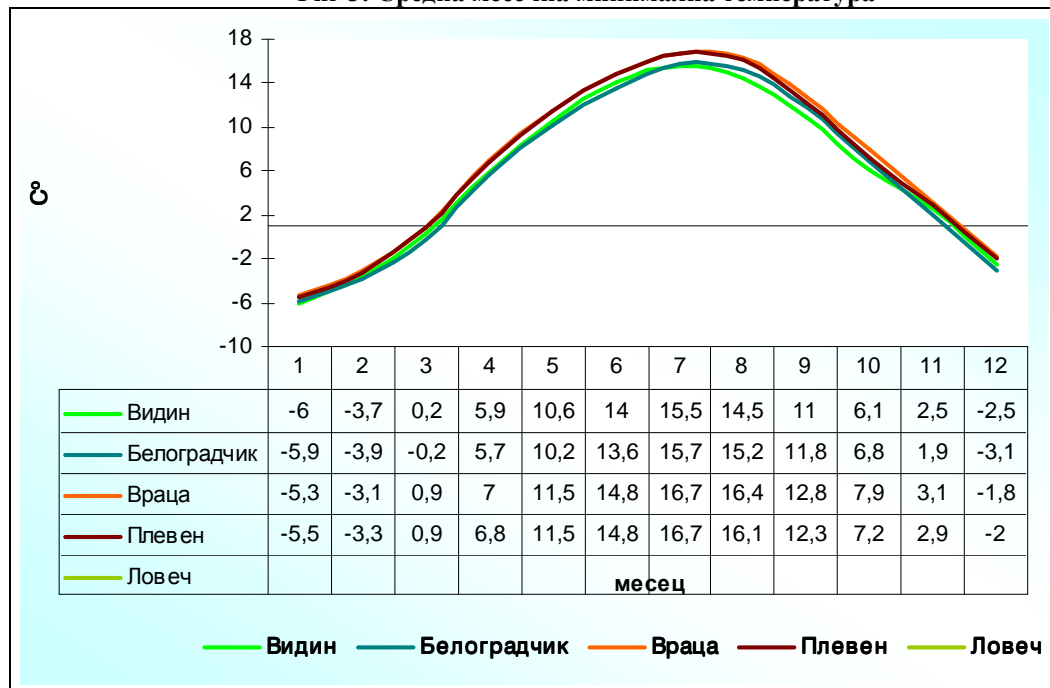

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Фиг 2: Средни месечни максимални температури

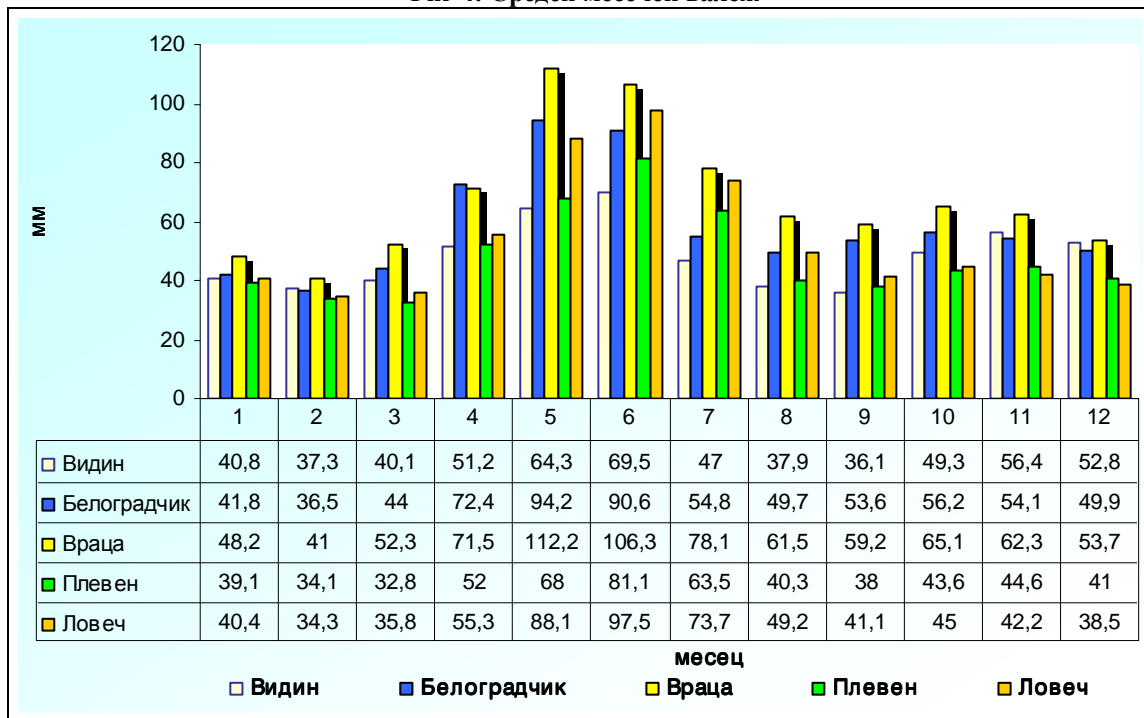

Фиг 3: Средна месечна минимална температура

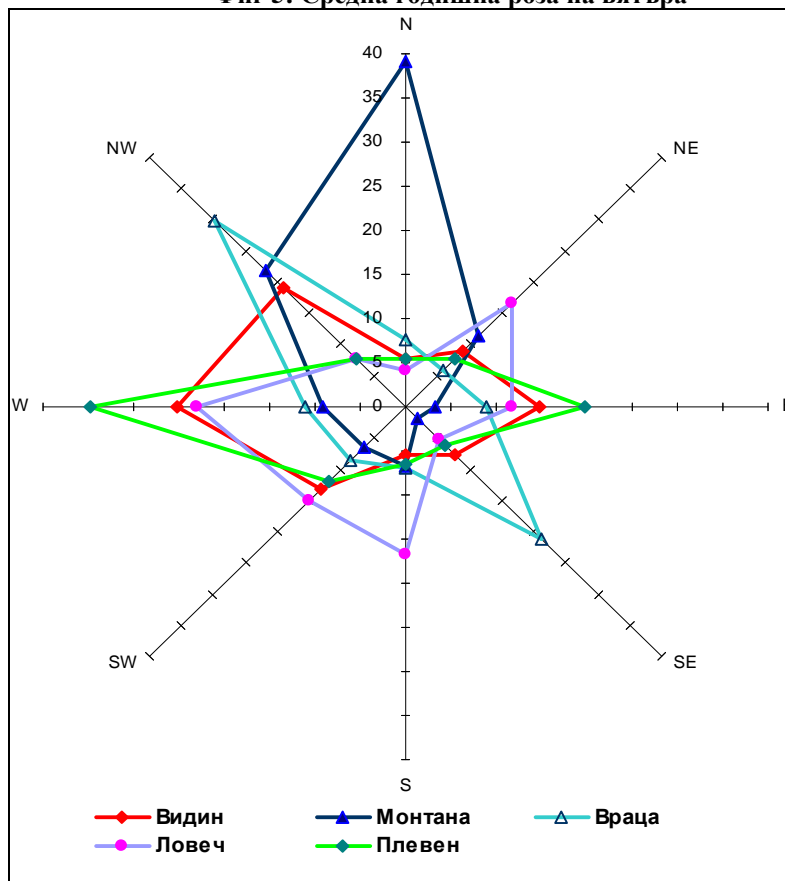

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Фиг 4: Среден месечен валеж

Фиг 5: Средна годишна роза на вятъра

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

В годишния ход на относителната влажност максимумът в равнинните райони изпреварва минимума на температурата на въздуха. През декември, когато добре овлажнената почва все още не е замръзнала, въздухът все още се обогатява с водна пара за сметка на изпарението. Близостта на р. Дунав също е предпоставка за относително високата степен на влажност на въздуха. Минимумът на влажността е през август и е 62-63%, когато средните месечни температури на въздуха са близки до максималните и се проявява добре изразено засушаване, което възпрепятства обогатяването на въздуха с влага.

Разглежданата територия попада в район, характеризиращ се с целогодишно преобладаване на ветрове от запад и северозапад. Средната месечна скорост на вятъра има добре изразен годишен ход. Най-ветровито е времето през зимата и началото на пролетта, като максимумът на скоростта на вятъра е през април, когато средната месечна скорост на вятъра е около 3 м/с. Усилената динамика на атмосферата през пролетните месеци обуславя и най-малката честота на случаите с тихо време. Процентът на затишията през април в различните части на района е средно около 14-20%. Намалената атмосферна циркулация и преобладаването на антициклонален тип време е причина за най-малки средни месечни скорости на вятъра в края на лятото и началото на есента около 2м/с. Същата причина обуславя и максимумът на случаите с тихо време през октомври - 23%.

Годишният валеж в района е около 600 мм и е един от най-ниските в страната. Той е неравномерно разпределен през годината. Максимумът на валежите е юни - 80мм. Лятната сума на валежа е 200мм. Най-малки са валежите през зимата около 113 мм, като минимумът е през февруари - 32мм. Средно през годината има 85 дни с валежи, като най-голям е техният брой през май-юни около 10 дни, а най-малък през август-септември около 5 дни. През зимните месеци има средно 6-7 дни с валеж като в 4-5 от тях валежите са от сняг.

Слънчево греене и сумарна слънчева радиация

Годишният ход на месечните суми на продължителността на слънчевото греене се определя както от астрономични фактори, така и от особеностите на атмосферната циркулация; проявена чрез режима на облачността, а до известна степен и от орографските условия на разглежданите места. За разглеждания район както и за другите непланинските части от страната е характерна максимална продължителността на слънчевото греене през юли – август. Годишният ход на продължителността на слънчевото греене е с монотонно нарастване до максимума и намаляване до минимума през декември-януари, когато броя на дните без слънчево греене е 18-20. Важно и необходимо допълнение към средната многогодишна продължителност на слънчевото греене е годишната амплитуда. В района на Община Вълчедръм е една от най-големите за страната-над 250h. Тя се обуславя от сравнително по-голямата стойност на продължителността на слънчевото греене през лятото в този район – около 300 h, като юлската сума представлява 14% от годишната. Друга метеорологична сума на района е ниската годишна сума на продължителността на слънчевото греене – тя е една от най-ниските за страната – около 2005 h, а в отделни години и по – ниска. През – декември – януари тук са регистрирани едни от най-ниските стойности на продължителността на слънчевото греене 50-76 часа, което представлява около 3% от годишната сума валежи.

Валежите са един от основните фактори, определящи отлагането на атмосферните замърсители в приземния слой. Много голямо е значението им за състоянието на почвите, повърхностните води и други. Годишният валеж в района е около 518-558 mm² и е един от най-ниските в страната. Той е неравномерно разпределен през годината. Максимумът на валежите е през май-юни, като вторичен максимум има през ноември. Най-малки са валежите през есента около 130 mm², като минимумът е през октомври. През зимата валежите са около 110-120 mm², което представлява 20-24% от годишната сума, през пролетта те са 135-150

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

mm² /27-28%/ , а през лятото 144,5-150 mm² /28-30% /. Данните от последните години, сравнени с валежните суми показват, че в края на лятото и началото на есента, и през зимата, валежите са намалели. Снежната покривка се задържа 30-67 дни.

Посока и скорост на вятъра

Вятърът е един от елементите на климата оказващи непосредствено влияние върху околната среда. Една от основните характеристики на режима на вятъра е средната месечна скорост. Тя има добре изразен годишен ход, формиращ се под въздействието на режима на атмосферната циркулация и повлиян от характера на постилащата повърхност. Най-ветровито е времето през зимата и началото на пролетта, като максимумът на скоростта на вятъра е през април. По данни от измервания на най-близката метеорологична станция в района на общината преобладават почти през цялата година западните, северни и северозападни ветрове. Една от важните характеристики на режима на вятъра е честотата на силните ветрове/над 14 m/s /. За станция Козлодуй най-силните ветрове са през пролетта , като скоростта на вятъра през този сезон може да достигне 25 - 30 m/s. Високата средна скорост на вятъра спомага за разсейването на вредностите в атмосферата от ниски източници.

1.5. Изводи:

Важна климатологична даденост е съществуването на четири годишни сезона и значителна продължителност на вегетационния период. Тези топлинни условия са подходящи за редица трайни насаждения, и технически култури. Територията на общината не е замърсена с отпадъчни продукти и емисии, поради отсъствие на химическа и тежка индустрия, добивни предприятия. Относителната чистота на атмосферата и почвите са важно условие за широко прилагане на екологично земеделие и получаване на екологично чиста продукция. Нейната цена в Европейския съюз е висока, а търсенето ѝ непрекъснато нараства.

2. ДАННИ И ИНФОРМАЦИЯ, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ОКОЛНАТА СРЕДА

2.1. Атмосферен въздух (АВ)

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. В случая, землището на община Вълчедръм попада в район, класифициран по чл. 30 ал. 1 т. 4 на НАРЕДБА №7/1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн., ДВ, бр. 45/1999 г.) като район, в който нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Съгласно утвърдения списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух от МОСВ за община Вълчедръм не се изготвят индивидуални програми за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух.

На територията на общината няма стационарна станция за замерване състоянието на въздуха и не се извършват редовни измервания. Оценка за качеството на атмосферния въздух се извършва на база измервания от мобилните автоматични пунктове за контрол /МС/, както и от данни за измерени емисии на вредни вещества изхвърляни в атмосферния въздух от промишлени обекти, статистически данни и теоретични разчети за емисиите от съответните сектори на промишлеността, бита и автотранспорта

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

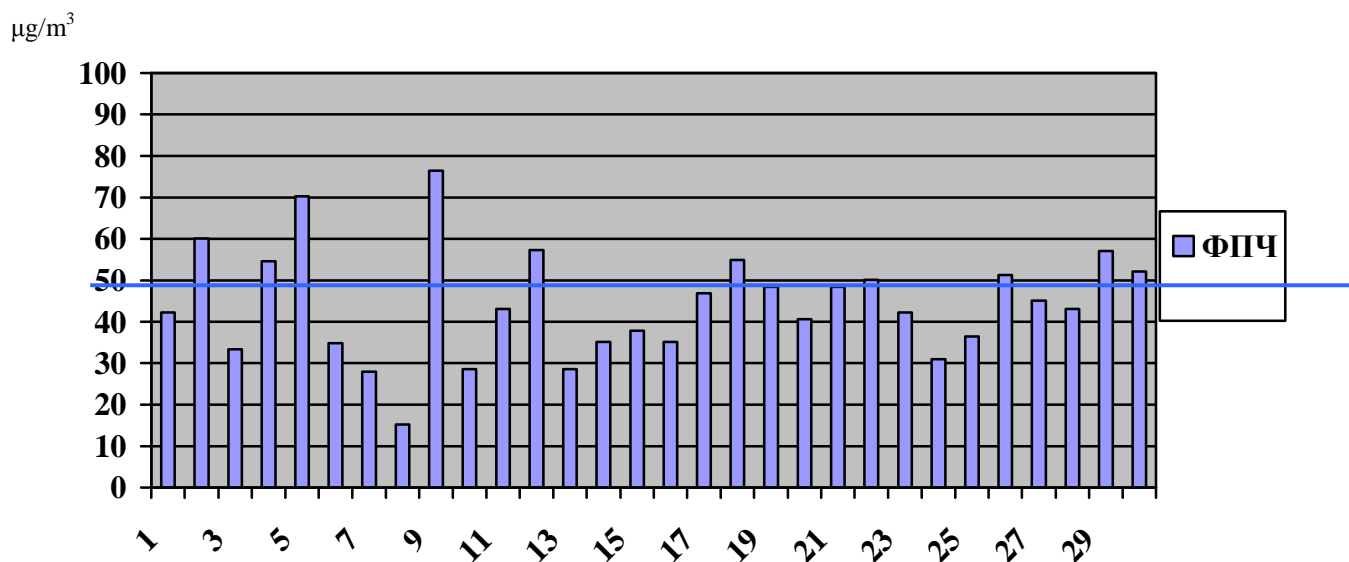
На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана са разположени два стационарни пункта за имисионен контрол, включени в Националната система за екологичен мониторинг, съответно в община Монтана: пункт „РИОСВ – Монтана” с ръчно пробонабиране и в община Видин: автоматична измервателна станция (АИС) – Видин. Във всеки от двата пункта се извършва мониторинг на ФПЧ₁₀.

По данни от годишните доклади на РИОСВ-Монтана за състоянието на АВ в района се установява, че през зимния период, при определени метеорологични условия, се натрупват замърсители в приземния слой от ФПЧ₁₀, серен диоксид, азотни оксиди и въглероден оксид до границите на пределно допустимите норми, вследствие на интензивното използване на твърди горива за отопление в битовия сектор; през летните месеци замърсяванията са главно от прах и летливи органични съединение /ЛОС/, метан и амоняк, съпроводени с неприятни миризми, породени от състоянието на инфраструктурата /липса на канализации и неподдържани пътни артерии/, сметища, отглеждане на различни видове животни в не регламентирани количества, вътре в населените места, както и използването на естествени и изкуствени торове в интензивно развитите селскостопански райони.

За периода 01.04.2013 г. – 30.09.2013 г. (летен сезон) са извършени 175 пробонабирания на ФПЧ₁₀, от които 13 броя са над средноденонощната норма.

През месец април 2013 г. са извършени 30 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които над средноденонощната норма има в 10 броя от дните.

Фиг 6:

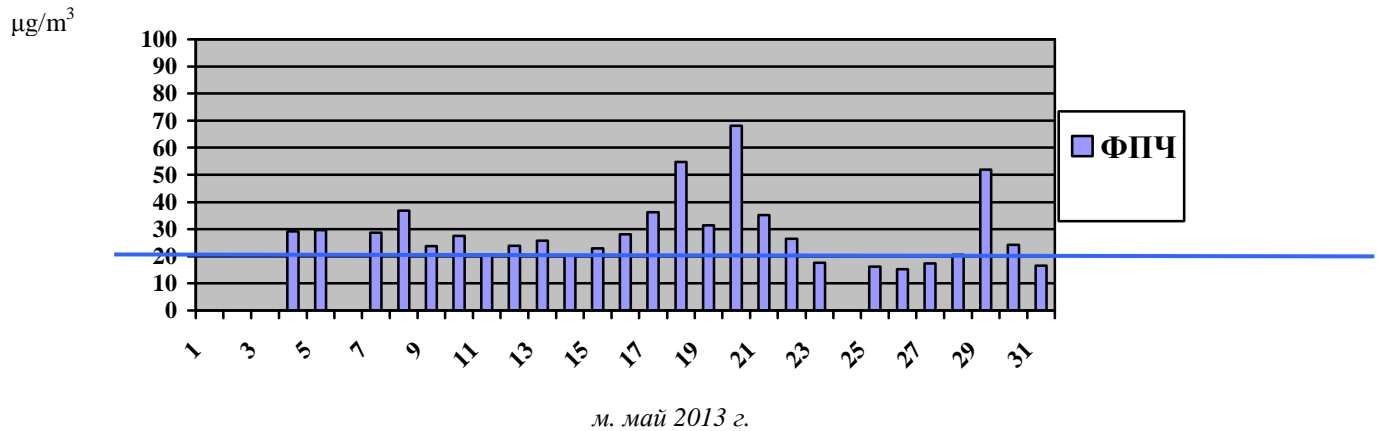

м. април 2013 г.

През м. май 2013 г. са извършени 26 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които над средно-денонощната норма има в 3 броя от дните.

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Фиг 7:

Анализът на резултатите показва, че наднормените стойности на ФПЧ₁₀ през летния сезон на 2013 г. в гр. Монтана са в резултат на кумулативното влияние на сухото и ветровито време, неорганизираните емисии от транспорта и ремонтните и строителни дейности, както и на битата при ползването на твърди горива през отоплителния сезон. В сравнение със същия период на 2012 г. се отчита намаление на дните с превишения на ФПЧ₁₀ – 13 бр. от 175 бр. пробонабирания (7,4% от анализите) за 2012 г. към 27 бр. за 2012 г. от 181 бр. проби (14,9%).

2.1.1 Източници на замърсяване

Източниците на атмосферното замърсяване са класифицирани съобразно техните характеристики, имащи важно значение за чистотата на въздуха. Слабата степен на благоустроеност и поддържане на уличната мрежа водят до замърсяване на атмосферния въздух с прах.

Основните замърсяващи вещества са: прах, серен диоксид, азотен диоксид, сероводород и оловни аерозоли. При изгарянето на горивата в битовия сектор се отделят емисии от въглероден окис, серен диоксид, полиароматни въглеводороди, диоксини, фурани и прах. Наднормени стойности от тези вещества не са регистрирани на територията на общината.

Точкови източници

Всички източници на вредни емисии, които имат определени параметри (точни координати, височина, напречно сечение, скорост на газовия поток, дебит, температура на газа и масовия поток на вредни вещества се характеризират като стационарни точкови източници. Влиянието на промишлените източници на емисии в АВ не е силно изразено, понеже няма предприятия с големи мощности. На територията на Община Вълчедръм на този етап промишлените източници на замърсяване са незначителни.

Площни източници

Поради ниското застрояване, характера на терена, вида на отоплителните уреди, като площни източници са разгледани комините на битовото отопление и отоплението в обществените сгради на територията. Малка част от жителите на общината се отопляват с електроенергия. През зимния период, от интензивното използване на твърди горива за отопление в битовия сектор при определени метеорологични условия /безветрие/, се натрупват замърсители в приземния слой от фини прахови частици /ФПЧ/, серен диоксид, азотни оксиди и въглероден оксид до границите на пределно допустимите концентрации /ПДК/. Други източници на емисии в атмосферата се явяват горските и селскостопанските пожари, а така също и безразборното палене на битови отпадъци.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Линейни източници

Автомобилния транспорт е в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в градската част на територията. Отделените от двигателите вредни вещества (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, сажди и ЛОС) влошават качеството на атмосферния въздух. Поради увеличаване на автомобилния трафик през летния сезон на годината в градските зони се увеличават емисиите от ФПЧ₁₀. Емисиите на прахови частици са причинени от директни емисии от отработените газове на автомобилите, от износване на гумите, от неблагоустроените улици и повторното суспендиране на праха по пътищата.

Източникът на емисиите на азотен диоксид в атмосферния въздух са основно транспортът и битовото отопление, в съчетание с формирането на различни метеорологични условия на средата (скорост и посока на вятъра, температура на въздуха и атмосферно налягане, температурна инверсия). Особено силно влияние оказват инверсионните процеси, които определят различно поведение и миграция на замърсителите във въздуха и създават условия за кумулиране на замърсителите в приземния въздушен слой. Автотранспортът представлява непрекъснато действащ източник, основно на ФПЧ. Неговата интензивност е пропорционална на автомобилния трафик и следва неговите изменения – сезонни и денонощни. Влиянието на автотранспорта върху КАВ има първостепенно значение, тъй като той е най – динамично развиващия се източник на емисии в атмосферния въздух.

Като неорганизиран източник на вредни емисии се отчитат емисиите от парниковия газ метан, отделящи се от нерегламентираните струпвания на територията на общината.

2.1.2. ИЗВОДИ:

Община Вълчедръм се характеризира с нисък потенциал на замърсяване – няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. Няма замервания за повърхностно натоварване на открити площи. Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво – газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за значително намаление на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които за България се характеризират с високо съдържание на сяра. Озеленяването и благоустрояването на уличните платна ще доведат до по-ниски нива на прах в атмосферния въздух.

За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на топлоизолации и дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в Общината са благоприятни.

2.2. Води

2.2.1. Подземни води

Характеристика на подземните води

Подземните води в България имат повсеместно разпространение и играят важна роля както за формиране на природната среда, така и като важен воден ресурс за задоволяване на потребностите на човека и на икономиката като цяло. Подземните води в България имат свои собствени басейни, в които се извършват процесите на тяхното количествено натрупване, движение и формиране на хидрохимичните им свойства. Факторите, които определят

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

условията за формиране на подземните води в България, тяхната динамика и режим са много, но първостепенно значение от тях имат:

- Физико-географски – релеф, климат, хидрология, хидрография;
- Геоложки – геоложки строеж, литоложки състав на скалите и тектонски структури.

Релефът играе определена роля в режима, динамиката, количеството и качеството на подземните води. Изхождайки от морфогенетичните, орографските и тектонски белези в България са определени четири основни геоморфоложки ивици (области): Дунавска хълмиста равнина, Старопланинска ивица, Преходна ивица и Рило-Родопски масив. Изхождайки от главните физико-географски и геоложки фактори, които предопределят разпространението, произхода, количеството, режима и динамиката на различните видове подземни води, България се разделя на три хидрогеоложки региона: Мизийски, Балканиден и Рило-Родопски, като района на управление на Басейнова дирекция Дунавски район обхваща Мизийския и Балканидния хидрогеоложки регион

Голямото разнообразие на скали с различен литоложки състав, физическо състояние и структурно положение, които участват в строежа на Мизийския хидрогеоложки регион, е позволило да се формират различни типове подземни води – порови, карстови и пукнатинни, напорни и безнапорни, обособени във водни басейни, които се разглеждат като отделни райони.

Алувиалните отложения на р. Дунав са най-широко разпространените от алувия в Мизийския регион. Те са натрупани в стари меандри на реката и изграждат крайдунавските низини. В алувия на тези низини са формирани водоносни хоризонти с ненапорна или полуниторна вода. Подземните води имат хидравлична връзка с реката, което се отразява на режима и на подхранването им. Алувиалните отложения на р. Дунав залягат върху подложка с различен литоложки състав и водоносност, което позволява водите от алувия да се подхранват с води от по-стари водоносни хоризонти. Като се имат предвид различията в характера на подложката, крайдунавските низини се разделят на три групи. Към една от тези групи принадлежи низината, разположена на запад от устието на р. Искър, а именно Цибърската.

Цибърската низина се е формирала в долното течение на р.Цибрица и заема малка площ - около 17 кв.км. Алувиалните отложения изграждат ниската тераса на р.Дунав ограничена от юг с високото плато на Златията. Основа на алувиалните отложения са плиоценските глини, а на места пясъците. Алувият в Цибърската низина е представен с характерния двупластов строеж. В долната част на разреза пластът е съставен от чакъли с валунни късове, дребнозърнести чакъли и грубозърнести пясъци. Дебелината на долния чакълесто-песъч-лив пласт се изменя от 2 до 18 м,при което тя е по-малка към периферната част на низината и по-голяма към централната. Средната дебелина на чакълестите отложения е 5-6м. Чакълесто-песъчливият пласт е с повсеместно покритие от глинесто-песъчливия пласт. Той е представен от глини, песъчливи глини и глинести пясъци, чиято дебелина достига до 10м. В периферната част на низината се образувал шлейф от песъчливи глини с преотложен льос. Общата дебелина на алувиалните отложения в Цибърската низина е над 20 м. Водопроводимостта има стойности от 140 до 2600кв.м/д., а водоотдаването е от 20 до 30%.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Тези стойности са по-големи в района на с.Долни Цибър, където дунавските чакъли и пясъци не са примесени с чакъли и пясъци, довлечени от р.Цибрица. В алувия се е формирала порен тип подземна вода с ненапорен характер. Подземният поток се подхранва чрез инфилтрация на валежна и речна вода и от изливане на вода от плиоценските пясъци. Той се дренира от р.Дунав при средни и ниски стое-жи на водното ниво. Малката площ на разпространение на алувиалните отложения в Цибърската низина въпреки благоприятните условия не позволява натрупване на големи водни запаси. При площ на разпространение на алувия от около 17кв.км. статичните запаси са 52.10наб куб.м., а динамичните около 140куб.дм/с. По химичен състав подземната вода е прясна с обща минерализация под 1,0гр./куб.дм., но има и данни /вероятно по причина на засоляване/ над 1,5гр./куб.дм.Водата е хидрокарбонатно-калциево-магнезиева, хидрокарбонатно-магнезиево-калциева, а при случаите с по-висока минерализация и хид-рокарбонатно-натриево-магнезиева.

В хидрогеоложко отношение територията на община Вълчедръм се характеризира с наличие на порови води. Поровите води формират следните подземни водни тела:

Подземно водно тяло „Порови води в Кватернер – р. Цибрица /код BG1G0000Qa1014/.

В границите на подземното водно тяло попадат Вълчедръм. Подземното водно тяло е изградено от чакъли и пясъци. Филтрационните му свойства се изразяват чрез средна проводимост $T_{cp} = 125 \text{ m}^2/\text{d}$ и коефициент на филтрация 13 m/d /БДДР, 2009 г./. Естествени ресурси 98 l/s . Тип на подземното водно тяло – безнапорен. Подхранването е от инфилтрация на атмосферни валежи, вода от неогенските /плиоценски/ отложения и от реката в периоди на пълноводие. Водите се дренират от реката.

По химически състав водата е прясна, хидрокарбонатно-калциева с повишено съдържание на магнезий и натрий. Обща минерализация ѝ под 1 g/l . Обща твърдост ѝ е от $5,4$ до $9,5 \text{ mg/equ}$ /Антонов Хр. и др., 1980 г./.

Подземно водно тяло „Порови води в Неогена –Ломско-Плевенската депресия /код BG1G00000N2034/.

В границите на подземното водно тяло попада и Вълчедръм. Подземното водно тяло е изградено от горен слой /плоцен/ и долен слой /миоцен/. Горният слой е изграден от сивозелени глини, песъчливи глини и глинести пясъци в алтернация с маломощни въглищни лещи. Водоносни са песъчливите отложения. Филтрационните му свойства се изразяват чрез средна проводимост $T_{cp} = 140 \text{ m}^2/\text{d}$ и коефициент на филтрация 2 m/d /БДДР, 2009 г./. Тип на подземното водно тяло – безнапорен. Подхранването на подземната вода е от инфилтрация на атмосферни валежи в зоната на разкриването на пласта. Подземната вода се дренира главно от р.Дунав косвено чрез алувиалните ѝ отложения. По химически състав водата е прясна, хидрокарбонатно-калциево-магнезиева или хидрокарбонатно-натриево-калциево- магнезиева. Обща минерализация ѝ от $0,5$ до $0,6 \text{ g/l}$ и обща твърдост от 4 до $5,5 \text{ mg/equ}$ /Антонов Хр. и др., 1980 г./.

Долният слой е изграден отгоре от глини /водоупор/, под тях следват разнозърнести пясъци с маломощни глинести прослойки.. Водоносни са песъчливите отложения. Филтрационните му свойства се изразяват чрез средна проводимост $T_{cp} = 2500 \text{ m}^2/\text{d}$ и коефициент на филтрация 25 m/d /БДДР, 2009 г./. Тип на подземното водно тяло–напорен.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Подхранването на подземната вода е от инфилтрация на атмосферни валежи в зоната на разкриването на пласта. Подземната вода се дренира главно от р. Дунав косвено чрез алувиалните ѝ отложения.

Количество на подземните води

В терасите на реките Огоста, Цибрица и Лом са добивани посредством сондажни кладенци следните дебита: от 3.5 до 24 л/сек. в терасата на р. Огоста, от 7 до 13 л/сек. в терасата на р. Цибрица и до 20 л/сек. в терасата на р. Лом.

Дренирането на подземните води от Сарматски водоносен комплекс N1s се осъществява в речната мрежа. Използва се чрез каптиране на множество извори или чрез сондажни кладенци, чиито дебита се движат от 5 до 50 л/сек.

Режимът и балансът на подземните води в Цибърската низина се определят от нивото на р. Дунав и от работата на отводнителната система. При най-високи води филтрационният приток от реката към низината възлиза на 0.56 м³/сек, като в същото време отводнителната помпена станция изхвърля 0.58 м³/сек. Естественият подземен отток на низината към р. Дунав при ниски води е изчислен на 0.2 м³/сек.

Качество на подземните води

По химичен състав подземните води в терасата на р. Огоста са пресни, с обща минерализация под 1 мг/л и биват умерено твърди до твърди. По химичен състав подземните води в терасата на р. Цибрица са хидрокарбонатно-магнезиево-натриеви, с минерализация под 1 г/л с умерена твърдост. Водоносният хоризонт е уязвим от повърхностно замърсяване.

Програмите за мониторинг на подземните води предоставят информацията, необходима за извършване на оценката за постигане на съответните цели; оценката на количествения статус на подземните води, химичния статус и значимите, дългосрочни тенденции в естествени условия, както и тези в резултат от човешка дейност. Програмите могат да бъдат допълнени от допълнителни програми за мониторинг, необходими за изпълнение на изискванията на чл. 7 от РДВ, отнасящи се за Защитените територии (напр. територии, обявени за извличане на вода, предназначена за консумация от човека). Подземните води се оценяват въз основа на информация, която Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) изпраща на Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски басейн център гр. Плевен.

Използване на подземните води

Питейно-битово водоснабдяване

Дейностите по водоснабдяване в Община Вълчедръм се осъществяват от поделението на ВиК - Монтана, което поддържа и стопанисва съответните водопроводни мрежи.

Водоснабдяването в общината се осигурява от 24 източника. Като цяло, особено през летният сезон, дебитът на изградените водоизточници не е достатъчен и се налага въвеждането на сезонен режим на водоподаване /за селата Ботево, Златия, Разград, Мокреш/. В процес на изграждане е водоснабдяване в с. Долни Цибър.

Относителният дял на централно водоснабденото население е 77,3%, много по-ниско от средната стойност за област Монтана /97,8%/ и още повече от средната стойност за страната през 2010 г. /99,1%/.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Качеството на питейните води не е задоволително. Съществуват не малко населени места, където в състава на питейните води се регистрират отклонения от нормите. Водоизточниците за селата Мокреш, Златия и Разград са с отклонение на хром б+, а за с. Бъзовец - на нитрати. Необходими са нови алтернативни водоизточници. Хлорирането на водите също не е на необходимото ниво и се прави епизодично.

Дължината на изградената водопроводна мрежа в община Вълчедръм е общо 146,46 км, от които 25,14 км - външни водопроводи и 121,32 км - вътрешна водопроводна мрежа. Мрежата е остаряла и се нуждае от подмяна и реконструкция. В село Септемврийци 96% от външните водопроводи са подменени с Ре-тръби, в с. Мокреш -68,5%, а в с. Разград -66,7%, но за общината като цяло са подменени по-малко от една трета /30%/, а в гр Вълчедръм -нито метър. Още по-малко /21,6%/ от вътрешната водопроводна мрежа на общината е подменена с Ре тръби /предимно в с. Бъзовец -96,8% и с. Септемврийци -81,8%/. В град Вълчедръм е подменена 26,3% от вътрешната мрежа.

С оглед големите загуби на вода по мрежата и честите аварии в следствие на остарялата мрежа, общинската администрация е насочила своите усилия преди всичко към рехабилитация на съществуващата мрежа и подмяна на азбестово - циментови тръбопроводи с полиетиленови такива.

За периода 2009-2011 г. е стартирал и приключил проект за техническа помощ свързана с изграждане на ВиК инфраструктурата в общината. Общата цел на проекта за техническа помощ е осъществяването на ефективна и качествена подготовка на инвестиционен проект „Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна мрежа и изграждане на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води – гр. Вълчедръм”, с оглед одобрението на проектно предложение за финансиране в рамките на Приоритетна ос 1 на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”.

Като цяло водата е с много добро качество, но има риск от сезонно влошаване. Във ВС Вълчедръм има проблем с хромно замърсяване. В някои райони има промяна в капацитета на водоизточниците в летните и зимни периоди. Поради тази причина има разлика в подаваната сурова вода.

На територията на ВС Вълчедръм има три броя резервоари с общ капацитете 750 куб.м. Анализът на капацитета за съхранение на вода показва, че всички водоснабдителни системи има достатъчен обемен индекс на резервоарите. Като цяло, основният проблем на повечето от резервоарите в обособената територия е лошото им техническо състояние, поради което е необходима реконструкция

Помпени станции

На територията на ВС Вълчедръм броя на помпените станции е 4 с дебит 32 л/сек. Капацитетът на наличните помпи е достатъчен. Основният проблем е свързан със състоянието на помпените инсталации. Те са изградени преди много години и липсата на поддръжка е причина за прекомерната им амортизация. Чрез използване на най-нови технологии може да се подобри ефективността на помпите и да се постигне рентабилно използване на електроенергията.

Общата дължина на главните водопроводи в ВС Вълчедръм е 15,62 , като 12,74 км от

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

тях са полиетиленови тръби и азбестоциментовите главни водопроводи са 2,88 км. Разпределителните проводи са изградени от азбестоциментови тръби с дължина 17,63 км. Техническото състояние на разпределителните мрежи се дължи най-вече натянатата възраст. Освен това, азбестоциментовите тръби представляват сериозен проблем, поради тяхната ненадеждност и потенциалните рискове за здравето. Основната част на водоснабдителните системи и съоръженията са пуснати в експлоатация преди повече от 50 години. Цялата дължина на водоснабдителната мрежа е с изтекъл амортизационен срок. Това означава, че в момента състоянието на водоснабдителните системи е лошо и води до множество течове, изключително много аварии и високи експлоатационни разходи.

Със заповед номер СОЗ-228/ 07.07.2009 е учредена СОЗ около водоземно съоръжение за питейно- битово водоснабдяване Др. Ристин камък на с. Мокреш и с. Ботево.

2.2.2. Повърхностни водни тела

Идентификация и характеристика на повърхностните водни тела

Най-значителната водна артерия преминаваща през територията на община Вълчедръм е р. Цибрица, която е II категория. Река Цибрица е ПВТ, което принадлежи към поречие западно от Огоста и води началото си от възвишенията над с. Смоляновци и с. Винище от подножията на върховете Церов и Костин. Множество малки притоци оформят две главни рекички, които след събирането си над с. Долно Церовене текат надолу под името р. Цибрица. В самото начало на двете приточета водосборните им области са залесени с широколистни гори (предимно дъбови). По-надолу тя силно оредява и се срещат само малки райони, залесени предимно с дъбови храсти. Още по-надолу към самото им събиране залесеността по басейните почти изчезва. По отношение физикогеографските особености на басейните може да се каже, че полупланински характер се наблюдава само в горните им части — непосредствено след изворите. Тук наклоните на реките са големи, речните корита са дълбоки и със стръмни скални брегове, покрити с камъни, чакъл и други. От селата Долна Рикса и Клисурица до сливането на двата притока при с. Долно Церовене наклонът на реките и скоростта на течението намаляват. Тук в този район бреговете са ниски и позволяват излизане на водите от коритото на реката при пълноводие. Реките получават значително уширение и дъната им са покрити с едър чакъл и пясък. От с. Долно Церовене до устието ѝ в р. Дунав при с. Долни Цибър р. Цибрица е с много малък наклон и тече през обработваеми площи. Вследствие на това е и наличието на множество меандри. Бреговете са ниски и при обилни дъждове водите излизат от коритото и причиняват наводнения. С оглед на това в долното течение на реката е проведена корекция, като по двата бряга на реката са изградени диги

Мониторингът на повърхностните води е част от националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) и обхваща програми за контролен и оперативен мониторинг. Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на базата

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

на получените данни от програмите за мониторинг. Мрежите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите. Мониторинговите програми, които през 2012 г. са изпълнявани съгласно Заповед №РД-715/02.08.2010 г.

Показателите, които се наблюдават по Заповедта са разделени в три основни групи – основни физикохимични, приоритетни вещества и специфични замърсители, като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината:

- Основни физикохимични показатели - температура, рН, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи (NH₄-N, NO₃-N, PO₄), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др.;

- Приоритетни вещества - силно токсични, устойчиви и лесно биоакмулиращи се вещества. Броят им е 33;

- Специфични замърсители - органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества.

Река Цибрица е удобна при определяне на представителни по дължина участъци за извършване на категоризация на речните води. Бяха оформени 9 участъка по протежение на реката. Кислородното съдържание във водите е добро. Постепенно намалява по дължина, но остава в рамките на I категория. По този показател водите на р.Цибрица са с възможности за използване при риборазвъждане.

Количеството на органичното съдържание в речните води не е високо. По показателя Ок водите са I категория. По показателя БПК₅ след гр.Вълчедръм до заустването водите са II категория. По съдържание на органична материя не съществуват проблеми водите да се използват за риборазвъждане и напояване. Съдържанието на нитратен азот (N-NO₃) е ниско, постепенно нараства по дължина, но остава в границите на I категория води. При ниски води при заустването на реката то е от порядъка 1.8 mg/l. Съдържанието на нитритен азот (N-NO₂) се изменя по съвсем друга схема. До с.Клисурица водите са I категория, следва II категория до гр.Вълчедръм и от там до заустването в р.Дунав – III категория. В участъка след с.Разград водите излизат над III категория. В участъка след вливането на реката над с.Долно Церовене водите на р.Цибрица не могат да се използват за риборазвъждане. Аналогично надлъжно разпределение има съдържанието на амониев азот (N-NH₄) в речните води. В този случай малко по-дълъг е участъка където водите са I категория. След с.Долно Церовене до заустването водите са II категория. По този показател само в най-долния участък след с.Разград водите не могат да се използват за риборазвъждане. Количеството на фосфати (PO₄) също нараства по дължина на реката. Схемата е по-различна: участъкът с води I категория е значително по-дълъг – до с.Якимово; оттам надолу до заустването водите са II категория. По този показател водите могат да се използват за риборазвъждане по цялата дължина на реката.

Източници на замърсяване

Източниците на замърсяване се делят на:

- Точкови източници на замърсяване - това са заустването на градските канализации на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

населени места с над 2000 е. ж. заустващи без необходимо пречистване;

- Дифузни източници на замърсяване - населени места без ПСОВ и без канализация, сметища без изолация. С обществена канализация са свързани 2,7% от обитаваните жилища във Вълчедръм, 7,2% ползват септични ями, а 77% попивни ями.

При дифузно внесение на вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а с фосфор се предизвиква основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други замърсявания, които имат значение са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата, (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.

Хидроморфологични изменения

Въздействия, свързани с хидроморфологични промени значително се отразяват върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, тъй като се прекъсва проходимостта за онези водни организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради.

Морфологични изменения - прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества. Често те отнемат на водните организми тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване.

В изпълнение на изискванията за осигуряване на по-добро качество на питейната вода община Вълчедръм ще реализира проект за “Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа с. Мокреш, община Вълчедръм – II етап, Пречиствателна станция за питейни води при помпена станция “Мокреш”.

Рискът по отношение на опасността от наводнения за населението, може да се определи като нисък. – В поречието на р. Цибрица е обособен един голям участък, обхващащ цялото средно и долно течение. Този участък заема части от общините Медковец, Якимово, Вълчедръм и Монтана;

В изпълнение на поетите ангажименти по изпълнение на Директивата на ЕС за градските отпадъчни води община Вълчедръм е подготвила инвестиционен проект „Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна мрежа и изграждане на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води – гр. Вълчедръм” по проект за Техническа помощ. Реализирането на проекта е с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г”. С разработения проект община Вълчедръм изпълнение на изискванията на директива 91/271/ЕС за населени места с еквивалентни жители между 2 000 и 10 000, което изисква разширение, реконструкция и модернизация, както и изграждане на нови канализационни системи, вкл. селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ) в съответните населени места с

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

еквивалентни жители между 2 000 и 10 000, едно от които е гр. Вълчедръм (5 774 еквивалентни жители, съгласно Програмата за прилагане на директива 91/271/.

2.2.3. Състояние на хидромелиоративната система

Обработваемите площи разположени в землището на гр. Вълчедръм се напояват от Напоителна система “Станево”. Основният водоизточник е р. Дунав, което я отнася към обособената първа група от напоителни системи - напояваните от р. Дунав. Изцяло водата за напояване се издига помпено от р. Дунав, . Размерът на водената за момента годна за напояване площ е 5498 h a . Големите помпени мощности на напоителната система я правят много енергоемка. Хидромелиорационни съоръжения е имало изградени за напояване на 74 000 дка земеделска земя. Община Вълчедръм стопанисва част и от изградената хидромелиоративна система с локално значение за отделните землища. Голяма част от второстепенните хидромелиоративни съоръжения, общинска собственост, са силно амортизирани и разрушени. Възстановяването им е предпоставка за развитие на конкурентноспособно поливно земеделие.

В община Вълчедръм има два функциониращи язовира–в землищата на с. Септемврийци и на с. Бъзовец с основна дейност – “Отглеждане на риба”:

- язовир с. Септемврийци с площ 381,029 дка;
- язовир с. Бъзовец имот с площ 55,394 дка.

Отводняването на Долноцибърската низина като част от ХМС спомага да не се заблътят 12 723 дка площи. Изградени са отводнителна помпена станция, главен и събирателни канали; - Вследствие на интензивна ерозия , породена от различни фактори, са се получили обрушвания по брега на р. Дунав в участък от км 718+100 до км 718+500, които на места достигат до 2-3 м. от петата на мокрия откос за предпазните Дунавски диги, които защитават от заливане с. Долни Цибър и Цибърската низина. Налагат се брегоукрепителни мероприятия. Причините са: обезлесяване на брега и бермата на реката, увеличаване скоростта на течението. Фактори са и колебанието на водните нива - денонощни 0,25-0,5 м и ветровата вълна.

2.2.4. ИЗВОДИ:

Проблемите, свързани качеството и количеството на водите произтичат главно от: липса на достатъчен брой пречиствателни станции и съоръжения за питейни води (ПСПВ) и за пречистване на промишлени и битови отпадъчни води, неизградени или в лошо състояние канализационни мрежи и ПСОВ; нерегламентирани сметища за битови отпадъци, включително и в границите на заливаемите тераси на реките; нерационално използване на водите и др.

Населението не е обхванато напълно с водоснабдителна мрежа, водопреносната мрежа е остаряла и амортизирана и загубите на вода са значителни, има селища с режим на водата, недостатъчен брой пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ) и др.

Нерационално използване и лошо състояние на съществуващите хидромелиоративни съоръжения, липса на хидромелиоративни съоръжения в определени

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

райони.

Хидроморфологични изменения и Защита от вредното въздействие на водите - незадоволително състояние на корекциите на реките, нарушаване на речните легла и водна ерозия от добив на инертни материали и др.;

Информационни проблеми - затруднения при обмен на информация и координация между институциите, липса на информираност на обществеността по отношение на водите, липсва контролен мониторинг на част от отпадъчните води и др.

2.3. Земи и почви

Почвите в община Вълчедръм са относително еднообразни и се представят от следните четири групи: около 86% от равнинната територия е заета от подтипа на карбонатните черноземи; стабилният равнинен терен южно от гр. Вълчедръм и източно от реката е зает от подтипа – излужени черноземи – 6,3%;заливната тераса на р. Цибрица е заета от ливадни почви – 2,9%; стръмният наклон към десния бряг на реката е зает от силно ерозирали почви и оврази – 5,8%.

Карбонатни черноземи

Карбонатните черноземи при целинни условия притежават много добра водоустойчива троховидно-зърнеста структура. В орния пласт обаче на отдавна използваните почви структурата е значително разпратена. Разпрашването обаче тук не е пълно, раздробяването на макроагрегатите стига само до микроагрегати, а не до отделни механични частици, поради което тези черноземи притежават добри потенциални възможности за бързо възстановяване на структурата си. Относителната плътност на тези почви е в границите на минералните почви и слабо се колебае по профила (около 2.7). Обемната плътност е сравнително ниска (поради рохкавия строеж на почвата) и слабо се колебае по дълбочина на профила (1.20-1.35). В съответствие с това и общата порьозност на тези почви е висока, като голяма част от нея е вътреагрегатна. И във влажно състояние почвите имат добра аерация. Карбонатните черноземи притежават и благоприятни физико-механични (технологични) свойства. Няма голяма пластичност и слабо набъбват във влажно състояние. При изсъхване не се напукват и рядко образуват буци, които лесно се разрушават при намокряне и обикновена обработка. Не образуват кора и имат малко относително съпротивление при обработка - до 0.4 Kg/cm².Разглежданите почви, особено тези, формирани върху лъос, имат голяма водопропускливост - филтрация 2-2.8 m/24h.Водният режим на почвите и територията не е много благоприятен. Това се дължи на неравномерното разпределение на валежите през годината и засушаванията през лятото и есента. По-благоприятен воден режим имат карбонатните черноземи, формирани върху по-тежки почвообразуващи материали - карбонатни глини. Карбонатните черноземи имат благоприятен въздушен и топлинен режим. За осигуряване растенията с достатъчно усвоими хранителни елементи и получаване на високи и устойчиви добиви се налага редовно торене и с минерални торове.Без напояване могат да се отглеждат успешно всички зимни и пролетни зърнени житни със сравнително къс вегетационен период, добре използващи зимно-пролетната влага, както и много други култури, които без напояване не винаги дават добри

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

добиви: пшеница, ечемик, тритекале, ръж, овес, просо, сорго, фуражна царевица, фасул, соя, грах, леща, нахут, бакла, фий, бурчак, рапица, репко, слънчоглед, захарно цвекло, едрolistен тютюн, царевица за зърно, люцерна, експарзета (на ерозираните места), многогодишни треви и др. Подходящи са за отглеждане на различни сортове лози - за получаване на десертни вина, дестилати и конячни материали, гроздов концентрат и десертно грозде. Успешно могат да се отглеждат също и някои овощни видове - ябълки, череши, вишни, кайсии и круши. При напояване могат да се отглеждат и почти всички зеленчукови култури - домати, пипер, патладжан, краставици, тикви, дини, пъпеша, зеле, лук, моркови и др. при възможност за напояване всички по-късни пролетни култури - царевица, слънчоглед, захарно цвекло и др., както и трайните насаждения, дават много по-високи добиви.

Излужени черноземи

При основната част от излужените черноземи (образувани върху льосовидни материали) са сходни с тези на карбонатите черноземи. Относителната плътност варира в тесни граници - 2,65-2,75. Обемната плътност е малко по-висока (поради съдържание на повече глина). В орницата тя е около 1,3-1,4 във влажно състояние и около 1,5-1,6 в сухо. По дълбочина на профила тези показатели слабо се променят. Обемната плътност има значително по-високи стойности при излужените черноземи, формирани върху по-тежко глинести плиоценски и старокватернерни отложения. Общо взето, излужените черноземи имат по-ниска обща порьозност, отколкото карбонатните, но все още доста висока - до 50% в орницата и 30-40% в по-долните хоризонти. И във влажно състояние тези почви в горните хоризонти запазват благоприятно съотношение между аерационните пори и порите, заети с достъпна вода, т. е. те имат добър въздушен режим. Както и карбонатните черноземи, излужените също имат предпоставки за развитие на високо естествено плодородие.

Излужените черноземи са подходящи за отглеждане на същите култури, споменати при карбонатните черноземи. Трябва да се отбележи, че от овощните видове черешите, вишните и кайсиите трябва да се отглеждат главно на ерозираните терени, а неерозираните са подходящи и за отглеждане на орехи. Полските култури не страдат от желязна и цинкова хлороза. При прилагане на отбелязаните мерки на излужените черноземи могат да се получават високи и стабилни добиви от всички земеделски култури.

Селското стопанство е водещ отрасъл на общинската икономика във Вълчедръм. То е основен източник на доходи и заетост за населението и ще продължава да играе важна роля за развитието на района в бъдеще. Отрасълът се благоприятства от редица фактори, като климатичните условия, географското положение и релефът, традициите и производствения опит на населението в отглеждане на земеделски култури и селскостопански животни и др.

Табл. 3 :Обработваема земеделска земя² в община Вълчедръм по населени места (дка)

Населено място	Обработваема земя(дка)
Вълчедръм	113 105.16
Ботево	4 992.04
Бъзовец	11 174.39

² В обработваема земя влизат лозя, пасища, мери, зеленчукови култури, ливади и ниви.

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Горни Цибър	27 258.69
Долни Цибър	9 879.46
Златия	44 577.21
Игнатово	13 545.67
Мокреш	62 766.44
Разград	44 792.13
Септемврийци	43 156.45
Черни връх	20 934.74
Общо:	396 182.36

Източник: ОСЗ – Монтана

Общият брой декари обработваема земеделска земя в община Вълчедръм е 396 182.36 дка. Най-голям относителен дял от 29% има обработваемата земеделска земя в гр. Вълчедръм, следван от с. Мокреш с 16% и с. Разград и с. Златия – 11%. Най-малък относителен дял само 1%, заема обработваемата земеделска земя в с. Ботево. (Таблица 30)

Таблица 4: Брой регистрирани земеделски производители за периода 2007-2012 г.

Показател по години	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Брой земеделски производители	394	383	314	286	250	245

Източник: ОСЗ – Монтана

За анализирания период броят на регистрираните земеделски производители в община Вълчедръм има постоянна тенденция на намаляване и през 2012 г. са 245, със 149 броя по-малко от 2007 г, когато са били 394.

Ерозиралите терени са крайречна зона и са общинска собственост. Реализиран е Проект за укрепване на бреговата ивица на река Дунав до с. Долни Цибър и с. Горни Цибър – зона II от км 713 до км 722.

Основни източници на замърсяване:

Нерегламентираните сметища в община Вълчедръм, са били 17 броя и са закрити със заповед на Директора на РИОСВ – Монтана. На територията на община Вълчедръм няма замърсяване със промишлени отпадъци. Не се извършва контрол за състоянието на почвите. Необходимо е извършване на такъв, тъй като поради естеството на района, земеделските стопани използват торове и препарати за подхранване на почвата и за борба с плевелите. Общото състояние на почвите в общината е добро. Основната задача е да се съхрани почвеното плодородие и да се запазят земите от замърсяване с пестициди, торове и други замърсители.

2.3.1. ИЗВОДИ:

На територията на община Вълчедръм няма замърсяване с промишлени отпадъци. Не се извършва наблюдение относно замърсяване от наторяване, която дейност извършват земеделските производители. Не се извършва контрол за състоянието на почвите, но е необходимо извършване на такъв, тъй като поради естеството на района, земеделските стопани използват торове и препарати за подхранване на почвата и за борба с плевелите. Общото състояние на почвите в общината е добро. Основната задача е да се съхрани почвеното плодородие и да се запазят земите от замърсяване с пестициди, торове и други замърсители

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

2.4. Защитени територии и биоразнообразие

Общата площ на обектите под защита на територията на област Монтана, обхванати от НЕМ, е 1434,97 кв. км. Това прави 39,52% от областната територия. Делът на обектите от НЕМ в област Монтана е по-голям от средния за страната – 34,24% и много по-голям от съответния за Северозападния район – 31,39%. Високият дял на обектите от НЕМ е формиран от много големия дял на защитените зони по НАТУРА 2000. От общините в област Монтана общо 5 са с дял на защитените зони над 50% - Чипровци, Георги Дамяново, Берковица, Вършец и Вълчедръм. В община Вълчедръм 0,15 % са Защитените територии, а тези в НАТУРА 2000 са 54,13 %.

Общината е бедна на дървесна горска растителност, която е представена от дъб, акация, топола, бряст, ясен и др. широколистни. Лесистостта на горите е ниска – 5% спрямо цялата площ и е типично полски тип.

По-голямата част от територията е заета от селскостопански земи, но около 30% от площта са ксеротермни церово-благунови и блугуново-церови гори, като те са предимно издънкови и нискостъблени. На много места в тези гори особено на варовити терени по хълмовете се е настанил келявият габър. В района на места са се формирали вторично ксеротермни храсталачни съобщества от драка, също и ксеротермни тревни фитоценози от садина (*Chrysopogon gryllus*), белизма (*Dichanthium ischaemum*), луковична ливадина (*Poa bulbosa*) и едногодишни треви (терофити) като псилурус (*Psilurus incurvus*), някои детелини и др. В крайселските мери са формирани мезоксерофитни тревни формации с преобладаване в тях на пасищен райграс (*Lolium perenne*), белизма, луковична ливадина и нерядко троскот (*Cynodon dactylon*), пача трева (*Polygonum aviculare*) и пр. На по-влажните места край реките съвсем ограничено се срещат остатъци от гори с доминиране в тях на дръжкоцветен дъб, клен (*Acer canpestre*), бряст, мекиш (*Acer tataricum*) и др. На места тези терени са превърнати в ливади с мезофитна тревна растителност. По-специфични видове в този окръг са редица степни флорни елементи и особено съответни ендемити и субендемители като ковачевия (*Chamaecytisus kovacevii*) и дунавския зановец (*Ch. danubialis*), хилядолостния воден морач и др.

Фауната на Вълчедръм се характеризира с богато видово разнообразие на птици. Установени са над 100 вида птици, по-голямата част от които са постоянни, другата част – преминаващи. Освен богатата орнитофауна, в района се срещат и много бозайници, най-често зайци, диво прасе, сърни и др. Фауната е представена от евросибирски и европейски елементи. Сред останалите преобладават видове с холарктично и палеарктично разпространение. Континенталният климат е причина за по-голямото разнообразие на животински групи като земноводните, докато влечугите са доста по-бедно представени.

Община Вълчедръм с населените си места - гр. Вълчедръм и селата: Горни и Долни Цибър, Златия, Разград, Игнатово, Ботево, Мокреш, Черни връх, Бъзовец и Септемврийци се намира на територията на ДГС ЛОМ. ДГС Лом на север граничи с държавната граница между България и Румъния - река Дунав, на изток с ДЛ "Оряхово", на юг с ДЛ "Монтана", а на запад с ДЛ "Белоградчик" и ДЛ "Видин". Територията на лесничеството е разположена в Северозападна България, Мизийска горскорастителна област - подобласт Северна България. По-големи комплекси гора има на островите Добрина (Керкенеца), Цибър, Скомен (Ковачев), Кича; в зоната "дига-бряг" на р. Дунав, около с. Добри дол и с. Долни Цибър, по десните крайречни склонове по поречието на реките Лом и Цибрица, между селата Киселево, Буковец, Смирненски и Крива бара. Има също така и много по-малки площи гори разпръснати между работните земи.

По данни на Министерството на околната среда и водите на територията на община Вълчедръм има 8 защитени зони, включени в европейската екологична мрежа НАТУРА 2000:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

ЗЛАТИЯ ВG0000336 КАТЕГОРИЯ 33 ПО ДИРЕКТИВАТА ЗА МЕСТООБИТАНИЯТА

Местоположение: Област: Монтана, Община: Вълчедръм,

Населено място: гр. Вълчедръм, с. Разград

Предмет на опазване:

Тревни съобщества-Панонски льосови степни тревни съобщества

Бозайници-добруджански (среден) хомяк, лалугер

Земноводни и влечуги -Червенкоремна бумка,Ивичест смок, обикновена блатна костенурка.

Риби: обикновен щипок, балкански щипок, европекски щипок , европейска горчивка

Безгръбначни: Ивичест теодоксус, бисерна мида.

ЗЛАТИЯТА ВG0002009 КАТЕГОРИЯ 33 ПО ДИРЕКТИВАТА ЗА ПТИЦИТЕ

Местоположение: Област: Монтана, Община: Вълчедръм,

Населено място: гр. Вълчедръм, с. Бъзовец, с. Горни Цибър, с. Златия, с. Разград

Предмет на опазване:

Птици- малка белочела гъска, малък воден бик, бял щъркел, голям воден бик, горска чучулига, дебелокл'ня чучулига, дропла, козодой, земеродно рибарче, Ловен сокол,полски блатар, малък сокол, осояд, сив жерав, сив лълвач, степен блатар, ръждива чапла, брегова лястовица, голям гмурец, голям корморан, зеленоглава патица, малък гмурец, малък ястреж, обиновен мишелов, обиновена калугерица, обикновен пчелояд, черен дъждосвирец,

КОЗЛОДУЙ ВG0000527 КАТЕГОРИЯ 33 ПО ДИРЕКТИВАТА ЗА МЕСТООБИТАНИЯТА

Местоположение: Област: Монтана, Община: Вълчедръм,

Населено място: с. Горни Цибър.

Предмет на опазване:

Тревни съобщества-Панонски льосови степни тревни съобщества

Бозайници-добруджански хомяк

Земноводни и влечуги -Ивичест смок

ОСТРОВ ИБИША ВG0002007 КАТЕГОРИЯ 33 ПО ДИРЕКТИВАТА ЗА ПТИЦИТЕ

Местоположение: Област: Монтана, Община: Вълчедръм,

Населено място: с. Горни Цибър, с. Долни Цибър

Предмет на опазване малък корморан, бяла лопатарка, вечерна ветрушка, гривеста чапла, земеродно рибарче, къдроглав пеликан, малка бяла чапла, нощна чапла, поен лебед, речна рибарка, розов пеликан, ръждива чапла, сив кълвач, сирийски пъстър кълвач, тръстиков блатар, черен щъркел

ОСТРОВ ДО ГОРНИ ЦИБЪР ВG0002007 КАТЕГОРИЯ 33 ПО ДИРЕКТИВАТА ЗА ПТИЦИТЕ

Местоположение: област: Монтана, община: Вълчедръм,

Населено място: с. Горни Цибър

Предмет на опазване къдроглав пеликан, голям корморан, малък воден бик, малък корморан, белоока потапница, бяла лопатарка

ЗЛАТИЯ ВG0000509 КАТЕГОРИЯ 33 ПО ДИРЕКТИВАТА ЗА МЕСТООБИТАНИЯТА

Местоположение: Област: Монтана, Община: Вълчедръм,

Населено място: гр. Вълчедръм, с. Черни връх

Предмет на опазване:

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Природни местообитания: Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*
Панонски лъсови степни тревни съобщества, Панонски пясъчни степи Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp*, Балкано-панонски церово-горунови гори

Бозайници :видра, добруджански (среден) хомяк, лалугер

Земноводни, влечуги; червенокоремна бумка,жълтокоремна бумка,ивичест смок,обикновена блатна костенурка,шипоопашата костенурка,добруджански тритон.

Риби: черна (балканска) мряна,обикновен щипок, европейска горчивка.

Безгръбначни: Бисерна мида, Обикновен сечко, Бръмбар рогащ, Буков сечко, Алпийска розалия, Ивичест теодоксус.

ЦИБЪР BG0000199 КАТЕГОРИЯ 33 ПО ДИРЕКТИВАТА ЗА МЕСТООБИТАНИЯТА

Област: Монтана, Община: Вълчедръм, Населено място: с. Горни Цибър, с. Долни Цибър, с. Златия

Предмет на опазване:

Природни местообитания: Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*
Панонски лъсови степни тревни съобщества, Панонски пясъчни степи Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp*, Балкано-панонски церово-горунови гори

Бозайници :видра, добруджански (среден) хомяк, лалугер

Земноводни, влечуги; червенокоремна бумка,жълтокоремна бумка,ивичест смок,обикновена блатна костенурка,шипоопашата костенурка,добруджански тритон.

Риби: черна (балканска) мряна,голям щипок, обикновен щипок, украинска минога, белопера кротушка, високотел бибан, ивичест бибан, сабица, европейска горчивка, балкански щипок, голя, малка вретенарка,карагъоз (дунавска скумрия), распер.

Безгръбначни: Бисерна мида, Бръмбар рогащ, Буков сечко, Алпийска розалия, Ивичест теодоксус.

ЦИБЪРСКО ПЛАТО BG0002104 КАТЕГОРИЯ 33 ПО ДИРЕКТИВАТА ЗА ПТИЦИТЕ

Област: Монтана, Община: Вълчедръм, Населено място: с. Долни Цибър

Предмет на опазване:

Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона. Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

При реализираните съвместни екопатрули с представители на БДЗП, в изпълнение на проект по LIFE+ „Опазване на феноскандинавската популация на малката белочела гъска в ключове места за зимуване и престои по Европейския миграционен път” са направени проверки на ловнорибарските дружинки в гр. Вълчедръм ловуващи в границите на защитена зона „Златията”, като не е констатирано нарушение в режимите на защитената зона, както и незаконен отстрел на защитени животински видове.

Наблюдават се отделни случаи на нарушаване на наложената забрана в заповедта за обявяване на защитена зона „Златията”, обявена по смисъла на Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици. В заповедта за обявяването и има забрана за „залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения”. На виновното лице бива съставян акт по смисъла на чл. 124, ал. 1 от ЗБР.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

2.4.1. ИЗВОДИ:

- замърсяване на крайводните и водните екосистеми и промяна на биоразнообразието в тях вследствие унищожаването на част от растителността, нарушаване на местообитания и хабитатите, унищожаването на местата за гнездене, интродуциране на не-местни видове в следствие замърсяване на водните обекти с отпадъчни води,;
- замърсяване на почвите, растителността, унищожаване на отделни растения или намаляване на плътността на популациите, засягане на местообитания на застрашени и редки видове, и намаляване на видовото разнообразие, и миграция на замърсителите по хранителните вериги, безпокоене и прогонване на животни и птици, места за гнездене и хабитати на различни видове, в резултат от създаването и наличието на нерегламентирани сметища. При интродуцирането на нови животински видове характерни за тези обекти – плъхове, мишки и други се създават условия за опасност за хората и домашните животни и разпространение на болести и зарази в околните територии.
- унищожаване на местообитанията и нарушаване на местообитания на видове от ихтиофауната вследствие на застрояване на бреговата ивица, както и промяна в условията за живот на видове от ихтиофауната, причинено от отклоняване на вода за питейно-битови нужди.
- промяна в биоразнообразието на крайречните територии в следствие унищожаване на част от растителните и животинските популации, места за гнездене и промяна в екосистемите при наводнения.

2.5. Зелени площи

Най-важна роля за градската околна среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението на община Вълчедръм има зелената система. Зелената система включва следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитни озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване;

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите от спорт и отдих; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух от крайградските зони, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдих и зелена система включват предимно градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение. Средствата в общинските бюджети са крайно недостатъчни за осигуряване на места за отдих.

В Общината обществени паркове има в с.Бъзовец, с. Долни цибър, с. Игнатово, с. Черни врък и с. Мокреш. Зелените площи в централната част на гр.Вълчедръм са покрити главно с цветя, храсти, тревни площи и не големи формации от дървесни видове. Площите в централната част на общинския център са добре поддържани, но средствата за озеленяване в общината са крайно недостатъчни за доброто озеленяване на населените места.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Към категорията специализирани паркове и градини попадат гробищните паркове във населените места.

Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са с основно екологично предназначение – ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Деретата и овразите в голямата си част са обраснали с естествена местна влаголюбива растителност. Санитарно-защитни пояси има на определени места в общината, покрай по главните пътища. Транспортното озеленяване включва зеленината и уличните дървета по протежението на главните и второстепенни улици. То е изградено предимно с липа, ясен, черница и плодни дръвчета.

2.5.1. ИЗВОДИ:

1. Зелените площи в общината са слабо поддържани.
2. Средствата за поддържане на зелените площи са недостатъчни.

2.6. Отпадъци

Сметопочистването и сметосъбирането за всички населените места в общината се извършва организирано, съгласно график изработен и изпълняван от Общинско предприятие, извършващо дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване. Отпадъците се събират смесено, няма въведена система за разделно събиране на отпадъците. В населените места от общината са подsigурени съдове за битови отпадъци – кофи тип “Мева” и контейнери тип “Бобър”. Дейностите се извършват от Общинското предприятие и битовите отпадъци се транспортират до Регионално депо – гр. Монтана. Депото отговоря изцяло на изискванията на Наредба №8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр.83/2004 г.), в която напълно са транспонирани изискванията на Директива 1999/39/ЕС за депата за отпадъци.

През 2010 г. за закупени и разпределени по населените места в общината 46 бр. контейнера тип „Бобър”, а през 2011 г. са закупени нови 46 бр., или общо 92 бр. от планираните 100 бр. съдове за битови отпадъци тип „Бобър”. Пред 2012 год. са доставени 97 контейнера тип „Бобър”; през 2013 год. за доставени още 80 броя контейнери „Бобър”, както и 28 броя комплекта контейнери за разделно събиране (стъкло, пластмаса и метални опаковки, хартия и картон), Предстои да бъде въведена и реално действаща системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината.

Недостатък на тази смесена система(по отношение на вида на използваните съдове) е струпването на големи количества отпадъци на места, предназначени за обществено ползване и невъзможността да се упражнява ефективен контрол по отношение на изхвърлените, неразрешени, видове отпадъци, както и да се противодейства при увреждане на самите съдове. Груповите съдове, разположени на обществени места влошават облика им и създават предпоставка за рискове от различно естество за населението и околната среда: санитарно-хигиенни, пожар, взривове, разливи на опасни вещества и др.

Твърди битови отпадъци

Първите отчети за количествата ТБО, генерирани в населените места, датират от момента на въвеждане на организирано събиране и извозване на отпадъците. Количествата на битовите отпадъци образувани на територията на общината през последните пет години е представено в таблица № 5.

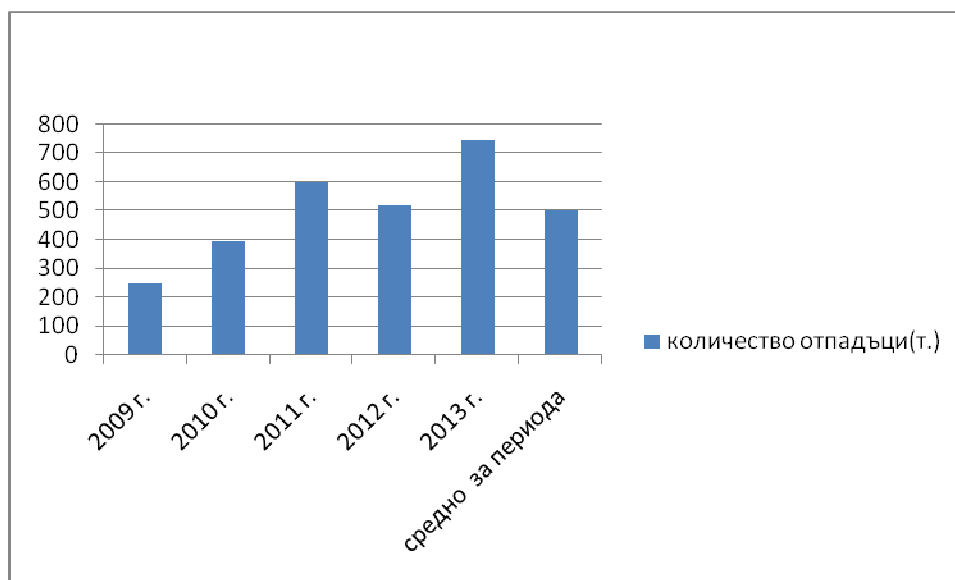
Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Табл. 5: Количества образуван битов отпадък за последните 5 години

Година	Твърди битови отпадъци(тон)
2009	248,000
2010	395,000
2011	600,320
2012	521,700
2013	748,044

Анализът показва, че количеството на генерирания смесен битов отпадък нараства в периодите 2009-2011 год. и в последната отчетна 2013 год. Това се дължи на факта, че първоначално системата за събиране на ТБО се разширява поетапно и е с по-висока прецизност в отчитането на общото тегло на извозваните ТБО при депонирането им. На графиката по-долу е представено нагледно движението на генерирания отпадък за последните пет години и средно за периода.

Фиг 8: Движение на количеството ТБО по години и средно за периода

На територията на община Вълчедръм се генерират основно битови, производствени, и строителни отпадъци.

За опасните отпадъци, образувани в бита- излезли от употреба флуоресцентни тръби и други лампи, съдържащи живак следва да бъде осигурена система за временното им съхранение и събиране като се сключи договор с оползотворяващи фирми. С приетата през 2005 г. Наредба за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори (Наредбата) в националното законодателство са въведени изискванията на Директива 91/157/ЕО относно батериите и акумулаторите, съдържащи някои опасни вещества, Наредбата въвежда отговорност за изпълнение на определени количествени цели за разделно събиране, рециклиране и/или оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) за лицата, пускащи на пазара батерии и акумулатори, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Важно е да бъдат определени места за смяна на отработени моторни масла и да се поставят съдове за събиране на негодни за употреба батерии; Община Вълчедръм трябва да предприеме действия за организиране на дейността по събирането и

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства и излязло от употреба електрическо и о електронно оборудване. Разрешения за дейности по рециклиране и оползотворяване на оловни-кисели батерии и акумулатори са издадени на “Монбат” АД, гр. Монтана, КЦМ АД, гр. Пловдив и ОЦК АД, гр. Кърджали. Тези инсталации имат достатъчен капацитет за рециклиране на негодните за употреба оловно-кисели батерии и акумулатори в страната.

Изискванията към пусканото на пазара електрическо и електронно оборудване (ЕЕО) и задълженията за събирането, транспортирането, временното съхраняване, предварителното третиране, повторното използване, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) са нормативно регламентирани с Наредбата за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (Наредбата) (обн. ДВ бр. 36 от 2006 г.; изм. и доп., ДВ бр.53 от 2008 г.). Кмета на общината следва да има сключен договор с организация и кампанийно да се извършва събиране на този вид оборудване.

Дейностите по депониране на строителни отпадъци са регламентирани със Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Наредба № 8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (бр. 83 от 24.09.2004 г.). Кметът на общината отговаря за избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на строителни отпадъци, определя маршрута за транспортиране на строителните отпадъци, образувани на територията на общината и инсталацията или съоръжението за третирането им, контролира дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на битови и строителни отпадъци. Третирането на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради е проблем за който все още в страната няма напълно утвърдена практика за събиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане, както и изградена техническа инфраструктура. Затрудненията идват от, това че в страната има ограничен брой съоръжения за предварително третиране в това число сортиране и раздробяване на отпадъците от строителство и разрушаване, с цел последващо оползотворяване на отделните фракции. Към момента отпадъците от строителство и разрушаване обикновено се използват за запълване на изкопи на различни строителни и други площадки, за възстановяване на релефа, за насипи, при ремонтно-възстановителни работи на пътища и други обекти.

В съответствие с Националния стратегически план общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията към съоръженията и инсталациите за биологично третиране на биоразградимите отпадъци са регламентирани в Глава трета, раздел I от Наредба 8 от 24 август 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

2.6.1. Растителни отпадъци

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на Общината. Съществува практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци от земеделците, срещу което се води борба - дейността противоречи на добрите земеделски практики, при които се използват различни методи за оползотворяване на органичните отпадъци. Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти са определени експертно и тяхното количество варира от 25 до 40% от общото количество битов отпадък, отделен от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща териториите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места. В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста.

В община Вълчедръм се наблюдава увеличаване броя на животновъдните ферми, което респективно води до генерирани на по-големи количества оборски тор. Естественят оборски тор се явява превъзходен органичен подобрител на почвата. Органичните подобрители на почвата, всъщност са подхранващи вещества, получени при процеса на ферментация на въглеродосъдържащи елементи, главно с растителен произход. Тяхната цел е да подхранват и да възстановяват органичните вещества в почвата. Това позволява увеличаване броя на дните за експлоатация на почвата и операциите при сеитба, подобряване на растежа, главно при глинести почви, задържането на повече вода и минерали, при пясъкливи почви, създаването на благоприятни условия за развитието на микроорганизми, които унищожават гъбичките и плесените, развиващи се в кореновата система на растенията. В зависимост от състава, различните видове оборска тор действат повече или по-малко като органични подобрители. Тези количества оборски тор могат да бъдат включени в процеси и инсталации за компостиране на биоразградими отпадъци от растителен и животински произход. Компоста може да се използва, като инструмент за намаляване на емисиите на парникови газове, свързани с борбата с изменението на климата, чрез набор от възможни механизми за улавяне на въглерода в почвите, подобрена обработваемост и намаляване на използването на изкопаеми горива, замяна на торфа и на минералните торове, намаляване на освобождаването на азотен окис в сравнение с минерални торове. В последните години се насърчава използването на органични материали в обработваемата земя (растителните остатъци, земеделски култури, оборски тор, компост, утайки от ПСОВ), като средство за намаляване на емисиите на парникови газове.

2.6.2. Строителни отпадъци

На територията на община Вълчедръм няма изградено депо за строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране на този вид отпадък. По тази причина липсват и точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци. Ниска тенденция в прираста на население не стимулира дейности в жилищно строителство. В момента в общината не се водят крупни и не се планират в близко бъдеще строежи на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

мощабни обекти. Строителни отпадъци се образуват най-вече от малки обекти с локално значение, от реконструкции и ремонти на стопански и жилищни сгради. Отпадъци се извозват от собствениците им, без да се води отчетност. Този отпадък понастоящем е основна съставка на нерегламентирани сметища или попада в съдове за битови отпадъци.

Отреден е терен за депониране на строителни отпадъци, представляващ УПИ V в кв.159а по плана на гр.Вълчедръм, който се намира в западната част на града – последен квартал. В момента терена е подравнен и няма строителни отпадъци.

2.6.3. Производствени отпадъци и опасни отпадъци от стопанския сектор

Предвид характера на промишлените подотрасли, повечето от образуваните производствени отпадъци не са опасни, а опасните са с характер на масово разпространени. Формират се малки количества продуцирани от социалните, обществени и административни сгради, към които се прибавя и почти еднородната маса отпадъци от търговските заведения в общината.

2.6.4. Негодни за употреба пестициди

На територията на общината в съществуващите складове за растително-защитни препарати са се съхранявали такива с изтекъл срок на годност и в размер на 46 080 кг или 72,01 куб.м. След финансиране от МОСВ в размер на 78 889,20 лв., "БалБок Инженеринг" АД гр. София извършва доставка и монтаж на 18 бр. контейнери "Б-Б-куб" на изградена за целта площадка. Препаратите от старите складове са събрани в кубовете, а самите складове - санирани.

2.6.5. Оценка на съществуващото състояние

Действащата на територията на Общината система за организирано събиране и извозване на ТБО не задоволява напълно потребностите на населението. Събирането се извършва в групови съдове, разположени на обществени места, с което се влошава облика им. Груповата отговорност създава условия за безстопанственост и рискове от различно естество за населението и околната среда. Все още липсва индивидуална отговорност на населението за изхвърлените количества и видове отпадъци. Системата не обвързва размера на такса "битови отпадъци" с количеството отделен отпадък и не стимулира намаляването му.

Поради липса на комплексна система за разделно събиране, не е поставено изискване пред населението за сегрегация на отпадъците с цел оползотворяване и обезвреждане. Голяма част от растителните и строителни отпадъци се извозват индивидуално от населението, събрани предимно разделно, но след това се смесват, често и с битови отпадъци, което прави невъзможно оползотворяването им. Отделни количества от тези отпадъци се изхвърлят край пътища, реки и канали, в дерета, създавайки нерегламентирани сметища. Спешно се налага да бъдат определени и оборудвани площадки за разделното им събиране. Напоследък нараства количеството на пластмасата и преди всичко на пластмасовите отпадъци от опаковки като бутилки, торби, чували, шнурове и др. Срещат се също стъклени отпадъци в ТБО, предимно бутилки. При наличие на система за разделно събиране цялото това количество може да се насочи за оползотворяване затова е необходимо системата да обхване всички селища в общината.

2.6.6. ИЗВОДИ:

Отчитат се следните недостатъци при изпълнение на дейностите с отпадъците до настоящия момент:

- има случаи на неефективно поддържане на чистотата на обществените места;
- твърдите битови отпадъци се събират в групови съдове, разположени на обществени места, с което се влошава естетическия облик на селищата и едновременно се създават условия за безстопанствено отношение и възникване на

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

- рискове за населението и околната среда;
- няма изградена система за събиране на специфични потоци отпадъци: отработени моторни масла; батерии и акумулатори; излезли от употреба МПС; гуми; растителни; строителни и др.;
- срещат се строителни, растителни и смесени битови отпадъци изхвърлени на празни общински терени в близост до населените места, в сервитута на пътя, каналите, реките и др.

2.7. Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др.

Шумовата обстановка на територията на Община Вълчедръм е формирана от източници в резултат на:

- дейности от битов характер и селскостопанска дейност в жилищните територии;
- селскостопанска дейност в стопанските дворове, оранжерийни комплекси и в рамките на землището на Общината;
- автомобилния транспорт, движещ се по републиканските и общинските пътища, както и по улици на населени места.

В личните стопанства, жителите на Общината използват малогабаритна селскостопанска техника и механизация като мото- култиватори, помпи, мелещи, режещи и пробивни машини. Използват се също и ръчни ударни (чукове, брадви) и режещи (циркуляри, ъглошлийфи) универсални инструменти при индивидуално извършване на ремонти и строителство в домакинства. Характерно за жилищните райони е движението на МПС по локални улици и маневрирането при влизане и излизане от гаражи и др. Шумът, генериран от тези дейности, е с различен характер - тонален, импулсен, а понякога и смесен с широк спектър на честота. Най- често не е постоянен или с кратък период и повтаряемост - проявява се главно през светлата част на деня, при работа на външни източници.

Съвременното селскостопанство широко прилага механизирани дейности. Специализирани машини и инструменти в обработката на почвата и отглеждането на растенията се задвижват основно от двигатели с вътрешно горение. Високите мощности на тези машини са причина за значителните нива на шумовите емисии. Излъчваният шум е широколенов, с променливо ниво, разпространяващ се сред голяма територия, дълготраен по действие в рамките на деня, но непостоянен, с малка повтаряемост в годишен мащаб.

Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда "шум в околната среда" - е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

На територията на РИОСВ - Монтана се контролират 35 източника на шум в околната

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

среда. Не са получавани жалби и сигнали, свързани с излъчвания от промишлените източници шум в околната среда. На територията на общината няма агломерации, железопътни линии и пътища, определени като такива в Закона за защита от шума в околната среда. Съществуващите шосейни и железопътни артерии не могат да бъдат класифицирани като силно натоварени и не представляват сериозен проблем по отношение на шумовото натоварване на околната среда.

2.8. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда

Радиационно състояние

На територията на РИОСВ - Монтана действат три ЛМС /локални мониторингови станции/ - в Монтана, Видин и Вълчедръм - които са част от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон. Измерванията на радиационния гама-фон се извършват 24 часа в денонощието от локалните мониторингови станции. Регистрираните през 2012 г. стойности не се отличават от характерните за региона.

Със стационарна станция се извършва набиране на аерозолни проби за радиологичен мониторинг на атмосферен въздух. Наблюдаван параметър е специфичната обемна активност. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди, съгласно Наредба за основни норми за радиационна защита от 30.07.2004 г.

Радиологичният мониторинг на повърхностни води включва 9 пункта по поречието на реките Огоста, Дунав, Цибрица, Бързия, Ботуня и Коритарска бара. Наблюдаван параметър е общата бета активност. За 2011 г. тя е в диапазона 0,044 - 0,332 Bq/dm³.

Радиологичен мониторинг на повърхностни води се извършва и в района на района на МДП "Септемврийци" (бивш обект от уранодобива) – има 2 мониторингови пункта по течението на р. Коритарска бара в района на рудника. Пробите се набират 2 пъти годишно и не е установено влияние на обекта върху реката.

На база последните публикувани резултати от извършения мониторинг от РИОСВ - Монтана на радиационния гама фон, атмосферната радиоактивност и повърхностните води в област Монтана може да се направи извод, че няма повишаване на радиологичните показатели на наблюдаваните компоненти на околната среда.

2.9. ОБЩИ ИЗВОДИ:

Комплексната оценка на отделните групи фактори, влияещи върху качеството на околната среда показва, че община Вълчедръм има се характеризира с добро качество на околната среда:

- Природните и климатични дадености на територията са с благоприятни екологични характеристики;
- По отношение на антропогенните условия общината е в относително добра позиция. В градската част липсват крупни производствени замърсители на атмосферата, водите и почвата;
- Основни проблеми, свързани със замърсяването на атмосферата са автомобилният транспорт и битовият фактор - прахта от непочистените и неблагоустроени улици, битовите отпадъци;
- Проблемът за отпадъчните води на град Вълчедръм трябва да се реши с доизграждане на канализационната мрежа на града и изграждане на ПСОВ;
- За намаляване на загуби по водопроводната мрежа в общината е необходимо да се

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

подменят или реконструират водопроводните мрежи в населените места в Община Вълчедръм;

- Оптимизиране на системата на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци чрез дооборудване на специализирана техника и съдове;
- Въвеждане на разделно събиране на отпадъците от опаковки, от хартия, пластмаса, метал и стъкло от бита, на масово разпространените отпадъци и на биоотпадъците.

3. ОРГАНИЗАЦИОННИ ОСОБЕНОСТИ НА ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ

Общинската администрация е разделена на Обща и Специализирана администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица. Общата администрация се състои Дирекция “Административно-правно, информационно и финансово-стопанско обслужване”, а Специализираната администрация включва: Дирекция “Финанси – общински бюджет и местни приходи по Закона за местните данъци и такси” и Дирекция „Териториално развитие и устройство, програми, проекти и хуманитарни дейности”.

Правата и задълженията на КМЕТА НА ОБЩИНАТА са регламентирани от националното екологично законодателство. Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- да информира населението за състоянието на околната среда;
- да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
- да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
- да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
- да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината.

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;
- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;
- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;
- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

3.1. Нормативна уредба

Разработени са две наредби, третиращи проблемите на околната среда в общината:

- Наредба №1 за за опазване на обществения ред, комунално – битовата дейност, хигиенизирането и опазването на околната среда;
- Наредба №6 за за поддържане на чистотата и опазване на околната среда на територията на община вълчедръм, област Монтана.

3.2. Сътрудничество с други организации

Община Вълчедръм извършва обмен на информация за състоянието на околната среда със следните институции : РИОСВ – Монтана, РЗИ Монтана, Басейнова Дирекция Дунавски район – Плевен.

3.3. Информирание на обществеността

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Съгласно чл.17 от Закона за опазване на околната среда, всеки има право на достъп до налична информация за състоянието на компонентите на околната среда, както и за дейностите или мерките, включително административни мерки, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху околната среда.

Информирането на населението на община Вълчедръм за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост се осъществява чрез публикуването на информация в интернет страницата на общината. Извършва се уведомяване на населението за инвестиционни предложения и допускане изработването на проекти на подробни устройствени планове.

4. ИКОНОМИЧЕСКО, ДЕМОГРАФСКО И СОЦИАЛНО СЪСТОЯНИЕ

4.1. Икономическо състояние

Структуроопределящи отрасли за местната икономика са селското стопанство и търговията, като водещо значение има селското стопанство. Неговата структура на производство и специализация определят характера на цялата територия и облика на населените места. Земеделието е застъпено във всички селища на общината и има важна роля за цялостното ѝ развитие. През последните години, отрасълът е основен източник на доходи за населението.

Таблица 6: Брой предприятия (без финансовите) в община Вълчедръм за периода 2007-2011 г.

Показатели	2007	2008	2009	2010	2011
Селско, горско и рибно стопанство	11	21	24	28	42
Индустрия	6	6	8	7	6
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	36	60	55	59	58
Услуги	24	29	32	30	26
Общо за общината:	77	116	119	124	132

Източник: Териториално статистическо бюро – Монтана

Най-голям относителен дял в местната икономика през 2011 г. имат предприятията, работещи в областта на търговията – 58 броя или 44% от всички фирми в общината. В сектор „Селско стопанство” развиват дейност 32% от фирмите, 26 броя или 20% от фирмите се занимават с услуги и само 6 работят в областта на индустрията.

Броят на предприятията във Вълчедръм нараства почти два пъти за пет години - от 77 през 2007 г. на 132 през 2011 г. Това е доказателство за наличие на икономическа активност и предприемачество сред местното население. За анализирания период в селското стопанство са регистрирани 31 нови предприятия, а в търговията – 22 нови фирми. Броят на предприятията в сектора на услугите е с променлив характер и през 2011 г. е само с 2 броя повече или 26, спрямо 2007 г. когато са 24. В сферата на индустрията, икономическите единици се запазват с относително постоянен брой.

Таблица 7: Предприятия (без финансовите) според броя на заетите в община Вълчедръм за периода 2007-2011 г.

Показатели	2007	2008	2009	2010	2011
Микро до 9 заети	68	108	111	118	126

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Малки от 10 до 49	8	8	8	6	4
Средни от 50 до 249	1				2
Общо за общината:	77	116	119	124	132

Източник: Териториално статистическо бюро – Монтана

В община Вълчедръм, 95% от предприятията са микро – с до 9 заети лица. За анализирания период микро предприятията нарастват почти два пъти и през 2011 г. са 126, спрямо 2007 г. когато са 68. През 2011 г в общината има четири малки предприятия и две средни предприятия, но липсват големи индустриални фирми и производства.

Таблица 8. Стопански субекти, действащи на територията на общината

№ по ред	Населено място, местонахождение и адрес на обекта	Физическо, юридическо лице (фирма)	Вид дейност (видове дейности)	Забележка (други)
1	2	3	4	5
1	гр.Вълчедръм	“Тива” ООД	Животновъдна ферма	Извън регулация
2	гр.Вълчедръм	Ценко Димитров Върбанов	Животновъдна ферма	Извън регулация
3	гр.Вълчедръм	Цецко Милчев Мошолов	Животновъдна ферма	Извън регулация
4	гр.Вълчедръм	Рангел Нисторов Кръстев	Животновъдна ферма	Извън регулация
5	гр.Вълчедръм	Асен Руменов Янкулов	Животновъдна ферма	Извън регулация
6	гр.Вълчедръм	Анжел Ангелов Арков	Животновъдна ферма	Извън регулация
7	гр.Вълчедръм	Тодор Найденов Благоев	Животновъдна ферма	Извън регулация
8	гр.Вълчедръм	Димитър Атанасов Алексиев	Животновъдна ферма	Извън регулация
9	с.Черни връх	Григори Найденов Григоров	Животновъдна ферма	Извън регулация
10	с.Бъзовец	Станислав Руменов Стоянов	Животновъдна ферма	Извън регулация
11	с.Долни Цибър	Христина Славчева Найденова	Животновъдна ферма	Извън регулация
12	с.Долни Цибър	Емил Сталинов Рангелов	Животновъдна ферма	Извън регулация
13	гр.Вълчедръм	“Петрол” АД	Бензиностанция	В регулация
14	гр.Вълчедръм	“Топливо” Монтана	Нафтова колонка	В регулация
15	гр.Вълчедръм	Емил Огнянов Ефремов	Газстанция и автомивка	В регулация
16	гр.Вълчедръм	“Златия Агро” ЕООД	Бензиностанция	В регулация
17	с.Септемврийци	Иван Кирилов Асенов	Бензиностанция	В регулация
18	гр.Вълчедръм	Станислав Георгиев Трайков	Работилница за демонтаж, баланс и монтаж на автомобилни гуми	В регулация
19	с.Златия	ПК “Братски труд”	Фурна за хляб	В регулация
20	гр.Вълчедръм	“Тива” ООД	Млекосъбирателен пункт	Извън регулация
21	гр.Вълчедръм	Рангел Нисторов Кръстев	Млекосъбирателен пункт	В регулация
22	гр.Вълчедръм	Божин Спасов	Млекосъбирателен пункт	В регулация
23	с.Черни връх	Леонид Христоф.Върбанов	Млекосъбирателен пункт	В регулация
24	с.Бъзовец	Станислав Руменов	Млекосъбирателен	Извън регулация

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

		Стоянов	пункт	
25	гр.Вълчедръм	ЕТ “Катерина - Георги Евденов”	Бетонов възел	Извън регулация
26		Частни земеделски производители	Отглеждане на земеделски култури	

Селско стопанство

Селското стопанство е водещ отрасъл на общинската икономика във Вълчедръм. То е основен източник на доходи и заетост за населението и ще продължава да играе важна роля за развитието на района в бъдеще. Отрасълът се благоприятства от редица фактори, като климатичните условия, географското положение и релефът, традициите и производствения опит на населението в отглеждане на земеделски култури и селскостопански животни и др.

Растениевъдство

Растениевъдството, като основен подотрасъл на селското стопанство се развива сравнително добре през последните години. То е специализирано основно в отглеждането на зърнени и технически /маслодайни/ култури – пшеница, царевица, маслодаен слънчоглед, ечемик и др.

За анализирания период засетите площи в община Вълчедръм намаляват с 81 190 дка и през 2012 г. са 145 370 дка спрямо 2007 г., когато са 226 560 дка. Намаляват засетите площи с ечемик, пшеница, маслодаен слънчоглед и царевица за зърно, единствено площите с рапица се увеличават повече от пет пъти за периода 2007-2012 г. Най-голям относителният дял за селскостопанската 2011-2012 г. имат засетите площи с пшеница 31%, а най-малък засетите площи с ечемик 10%.

Таблица 9: Засети площи по видове култури община Вълчедръм

култура	засети площи декари по години				
	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
пшеница	89 350	94 744	71 016	55 200	45 000
ечемик	27 590	27 120	14 035	14 430	14 500
рапица	4 160	21 080	35 810	36 030	21 370
маслодаен слънчоглед	70 030	36 629	62 570	58 800	32 500
царевица за зърно	35 430	35 107	37 940	66 200	32 000
Общо:	226 560	214 680	221 371	230 660	145 370

Животновъдство

Вторият подотрасъл на селското стопанство – животновъдството, бавно възстановява добрите си позиции. Водещи подотрасли на местното животновъдство са говедовъдство и овцевъдството. В козевъдството и свиневъдството се забелязва спад, а пчеларството е с лек ръст на броя отглеждани пчелни семейства.

Несигурният пазар на продуктите от животински произход, недостатъчният контрол върху вноса на тези продукти, нелоялната конкуренция и ниските изкупни цени, сериозно задържат развитието на животновъдството.

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Високата цена на фуражите, липсващия или почти амортизиран сграден фонд също спират инвестициите в сектора. Високите производствени разходи и ниските изкупни цени на животинската продукция са причина за отлив от този отрасъл на земеделските кооперации и големите агрофирми и преминаването му към частни стопани и семейни ферми, занимаващи се с угояване на животни.

Анализът на данните в Таблица 35 показва, че броят на говедата в община Вълчедръм се увеличава с 409 за периода 2007-2012 г. и достига 2245 броя. Овцете също нарастват с 14% от 7116 през 2007 г. на 8245 броя през 2012 г.

В свиневъдството се забелязва спад и броя на отглежданите животни намалява повече от два пъти за последните пет години. През 2012 г. свинете в община Вълчедръм са 550 броя. Броят на отглежданите кози в общината намалява със 151 на 2564 броя през 2012 г., спрямо 2007 г., когато се отглеждат 2715 кози.

Таблица 10: Брой отглеждани животни и средна продуктивност за периода 2007-2012 г.

Животни по видове	Година											
	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	брой	продуктивност	брой	продуктивност	брой	продуктивност	брой	продуктивност	брой	продуктивност	брой	продуктивност
говеда	1836		2501		2631		2260		1940		2245	
в т.ч крави	1604	3100	1747	3425	1816	4036	1360	4115	1313	4069	1252	4076
биволи							2		2		2	
в т.ч. биволици							2	2000	2	2100		
овце	7116		6464		6571		6719		6535		8245	
в т.ч. овце майки	6208	93	5399	81	5381	109	5186	92	4893	89	7758	93
кози	2715		2418		2426		2513		2494		2564	
в т.ч. кози майки	2136	169	2081	154	2153	215	2060	211	2012	197	2267	214
свине	1208		595		691		729		644		550	
в т.ч. свине майки	78		32		6		8		3		7	

Източник: ОСЗ – Монтана

В общинска администрация Вълчедръм е постъпило инвестиционно намерение за „Изграждане на нова кравеферма за около 1 200 броя крави и тяхното поголовие” в имот с №912006 в землището на гр. Вълчедръм с ЕКАТТЕ 12543, община Вълчедръм, област Монтана за което има извършена преценка, че не подлежи на ОВОС съгласно решение МО 56-ПР/2013 г. от 18.12.2013 г.

Промисленост

Промислеността е слабо развит отрасъл, нетипичен за района на община Вълчедръм. На територията на общината има една фурна, един дървообработващ цех, шивашко предприятие и фирма за строителни материали. Структурата на промислеността не притежава доминиращ характер над останалите отраслови структури.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Горско стопанство

Площта на горските територии на община Вълчедръм е 6701 дка, или едва 1.6% от общата територия.

По вид собственост горите са разпределени както следва:

- Държавни горски територии – 312,2 ха, със запас от 26 530 куб. м.;
- Частни горски територии – 420,2 ха, със запас от 12 735 куб. м.;
- Общински горски територии – 193,9 ха, със запас от 5 080 куб. м.;
- Други горски територии – 71,7 ха, със запас 5 225 куб. м.

Общата лесистост на община Вълчедръм е 2,43%. В горскостопанско отношение територията на община Вълчедръм се включва в обхвата на Държавно горско стопанство (ДГС) – Лом. Горската растителност е от широколистни видове гори – дъб, благун, габър, бряст, ясен, акация, върба, липа, топола и др.

Общината попада в горския подпояс на заливните и крайречни гори и в равнинно-хълмистия горскоростителен пояс на ДГС „Лом” от Дунавската хълмиста равнина. На територията на общината се намира природен резерват „Цибър” включващи характерни животински видове и местообитанията им. Лесоустройственият проект на ДГС осигурява добри предпоставки за стопанисване и ползване на горския фонд, като основните насоки на организация на горското стопанство в общината са съобразени с поставената цел по групи гори и земи съобразно функциите им.

За периода 2007-2012 г. в община Вълчедръм е осъществено залесаване на 170 ха тополови култури.

В ЛУП от 2006 г. на ДГС - Лом е предвидено ползване само на държавни горски територии. Останалите горски територии се стопанисват от техните собственици съгласно закона за горите. Ползването на горските територии в имоти с площ над 2 ха се осъществява по горскостопански програми, а за имотите до 2 ха се допуска ползване до 20% от зопаса на насаждението при определени условия. Предвиденото ползване в ЛУП е за период от десет години (2006-2015 г.), към момента е осъществено ползване в размер на 17 000 куб. м.

Дървесната растителност, макар и малко в района на общината, има своето място като източник на дървесина като защита на земеделските земи от ерозия, като производител на кислород и като основен елемент на ландшафта, поради което и в бъдеще е необходимо да се полагат грижи за нейното опазване и обогатяване.

4.2. Демографска характеристика

В община Вълчедръм има демографската криза и през последните години тя се задълбочава. Влияние върху демографското развитие на общината оказват световните и национални демографски процеси – намалена брачност и раждаемост, засилена урбанизация, както и специфичните - увеличена смъртност и интензивна емиграция. В резултат на тези процеси населението на общината намалява и застарява ежегодно. Динамиката показва трайна тенденция на намаление на населението (с около 13% за последните 6 години) или с 1452 души през 2012 спрямо 2007 г. По данни от преброяването към 01.02.2011 г. населението на община е 9 900 души, а към края на годината намалява до 9 745. През 2012 г. в общината живеят вече 9 534 души, 49% от които мъже.

Най-голям относителен дял във възрастовата структура на населението заемат възрастните на 60 и повече години, които са 38% от населението, лицата в активна трудова възраст между 30 и 59 години са 33%, а децата и младежите до 29 години - 29%. Изводът, който се налага е, че населението на община Вълчедръм бележи трайни тенденции на застаряване. (Таблица 9)

Икономически активните лица в общината са 36% или 3 052 души от населението на 15 и повече години по данни от последното преброяване. От икономически активните лица

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

заети са 2 053 души, останалите са безработни, които активно търсят работа. Пенсионерите заемат значителен относителен дял - 46% или 3862 души от населението на 15 и повече години.

По признака юридическо семейно положение, данните на НСИ сочат, че 40% от населението на община Вълчедръм (3 999 души) са семейни – женени/омъжени, близо 5% са разведени (524 души), около 16% са със статут на вдовец или вдовица. Несемейните са 38% от населението, като се приспадне групата на децата и младежите до 19 години (1942 деца и младежи), делът на несемейните хора в община Вълчедръм е 18% от общото население.

Според резултатите от Преброяване-2011 г., 10% от населението живее в условия на съжителство без брак. Това са около 26% от юридически несемейните лица, като повече от половината от тях (71%) са във възрастовата група между 20 и 45 години.

Данните в Таблица 10 показват, че 34% от населението на община Вълчедръм на 7 и повече години е със средно образование, а 39% с основно образование. Само начално образование имат 12% от жителите на общината, с незавършено начално са 7%, а 100 души (съответно 29 в града и 71 в селата) никога не са посещавали училище и са напълно неграмотни

4.3. Общински бюджет и финансов капацитет

Вълчедръм е малка община и финансовият ѝ капацитет и възможности за съфинансиране на проекти и самостоятелно изпълнение на дейностите, заложен в ОПР 2014-2020 г. са доста ограничени. Причината е в липсата на достатъчно собствени приходи в общинския бюджет.

За 2013 г. макрорамката по приходно-разходната част на бюджета е в размер на 6 406 637 лева, в това число:

➤ Приходи с държавен характер в размер на 3 811 234 лева

➤ Приходи с местен характер в размер на 2 595 403 лева

Общинският бюджет за 2013 г. е формиран по следния начин:

По прихода – 6 406 637 лева

1. Приходи с държавен характер в размер на 3 811 234 лева в т.ч.:

1.1. Средства от предходна бюджетна година - 820 279 лева;

1.2. Обща допълваща субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности в размер на 2 990 955 лева.;

2. Приходи с местен характер в размер на 2 595 403 лева в т.ч.:

2.1. Данъчни приходи в размер на 290 000 лева;

2.2. Неданъчни приходи в размер на 740 000 лева;

2.3. Целева субсидия за финансиране на капиталовите разходи в местните общински дейности в размер на 170 300 лева;

2.4. Обща изравнителна субсидия 701 500 лева;

2.5. За зимно поддържане и снегочистване на общински пътища 38 600 лева.

2.6. Преходен остатък в местните дейности в размер на 655 003 лева.

По разхода в размер на 6 406 637 лева разпределени по функции, групи, дейности, параграфи и под параграфи, както следва:

1. Държавни дейности в размер на 3 811 234 лева;

2. Всичко разходи за общински дейности - 2 595 403 лева;

Най-много средства в общинския бюджет (около 64%) са заделени за функция „Образование” – 2 902 923 лева (в т.ч. като държавно делегирана дейност - 2 390 592 лева и издръжка – 512 331 лева). На следващо място по разходи са функцията „Общи държавни служби” - 1 392 447 лева и функцията “Жилищно строителство и БКС” - 709 755 лева.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

От разпределението на публичните разходи в бюджета по функции е видно, че Община Вълчедръм няма финансов капацитет за самостоятелно финансиране на проекти и дейности от Общинския план за развитие. В бюджета няма заделени средства за разработване, управление, изпълнение и съ-финансиране на проекти и дейности от ОПР.

За изпълнението на Общинския план за развитие за 2014-2020 г. следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програма за рибарство, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съ-финансиране на проекти могат да се ползват кредити от фонд „ФЛАГ”, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет.

Все още не много популярен, но важен за бъдещото развитие на българските общини начин за финансиране и изпълнение на публични функции и дейности е публично-частното партньорство (ПЧП). Неговите форми, структуриране и механизми вече са нормативно уредени със Закона за публично-частното партньорство в сила от 01.01.2013 г.

ПЧП едновременно дава възможност за развитие на висококачествени и достъпни услуги от обществен интерес и насърчаване на частните инвестиции в строителството, поддържането и управлението на обекти на техническата и социална инфраструктура и в извършването на публични функции и дейности. ПЧП се урежда, чрез договор между публичния партньор – Община и частния партньор – Инвеститор. ПЧП дава гаранции за защита на публичните активи и ефективно управление на публичните средства, като същевременно се създават работни места, генерират доходи и насърчава предприемачеството.

Политиката за общински ПЧП се определя с ОПР и Програмата за реализация на ОПР, в която в самостоятелен раздел трябва да се включат общинските ПЧП и сроковете за изпълнението им. Сроктът на един договор за ПЧП може да бъде от 5 до 35 години.

За изпълнението на ОПР 2014-2020 г. са важни и частните проекти и инвестиции на местния бизнес и НПО, които също създават условия за подобряване на средата и съживяване на района.

РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ / SWOT АНАЛИЗ/

SWOT – анализът представлява: Анализът на силните страни на Община Вълчедръм, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на Общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за Общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Вълчедръм са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата” могат да се

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Вълчедръм през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Благоприятни физико-географски условия, съхранена околна среда,; ➤ Наличие на защитени територии, богато биоразнообразие и културно-историческо наследство като предпоставка за развитието на алтернативни форми на туризма; ➤ Липса на значими замърсители; ➤ Благоприятни климатични условия за развитие на селско стопанство. ➤ Незамърсени с химически вещества почви; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Лошо състояние на елементите на техническата инфраструктура, липса на канализация и ПСОВ. ➤ Устойчива тенденция към монокултурно растениевъдство ➤ Недостатъчно финансови средства в общинския бюджет и в населението. ➤ Ниска степен на изграденост на канализационната мрежа ➤ Липса на канализация ➤ Амортизирана водопроводна мрежа, изградена от ентернитови тръби с големи загуби. ➤ Сезонен недостиг на питейна вода в някои населени места на общината; ➤ Липса на ПСОВ. ➤ Недостатъчно степен на благоустрояване и озеленяване на населените места. ➤ Липса на собствени финансови средства за съфинансиране на големи екологични проекти. ➤ Недостатъчно ефективна система за управление на отпадъците и разделното им събиране и рециклиране.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Възможност за развитие на поливно земеделие и предимство пред други територии на фона на общата тенденция за глобално засушаване. ➤ Потенциал за разнообразяване на земеделието към зеленчукопроизводство, овощарство и лозарство. ➤ Развитие на животновъдство, излизащо от рамките на домакинствата и малките стопанства към средноголеми и големи ферми. ➤ Развитие на трансгранично сътрудничество с Румъния. ➤ Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на съвместни проекти. ➤ Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда; ➤ Разширяване и доизграждане на ВиК инфраструктурата; ➤ Промяна на обществените нагласи в подкрепа усилията за опазване на околната среда. ➤ Повишаване информираността на 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждање на ресурсни проблеми; ➤ Липса на собствени финансови ресурси за екологични проекти; ➤ Ниска покупателна способност на населението, водеща до трудна реализация на селскостопанската продукция от екологосъобразно земеделие; ➤ Нарастването на енергийните нужди може да доведе до неекологосъобразни решения. ➤ Задълбочаване на демографските проблеми

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

<p>населението чрез въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение.</p>	
--	--

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията описва крайното желано състояние на околната среда на община Вълчедръм според представите на населението и на общинското ръководство.

ОБЩИНА ВЪЛЧЕДРЪМ С ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА, БЕЗ РИСКОВЕ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО И БЛАГОПРИЯТНИ УСЛОВИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЕКОЛОГСЪОБРАЗНО СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в близките 6 години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

РАЗДЕЛ IV. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

1. Генерална стратегическа цел

Въз основа на резултатите от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на Община Вълчедръм в областта на околната среда, са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея.

След избора на визия на общината, се формулират целите, които населението и общинското ръководство смятат за определящи и с чието изпълнение ще се реализират очакванията на хората за едно по-добро бъдеще на общината.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Генералната стратегическа цел може да бъде формулирана по следния начин:
„Поддържане и подобряване качеството на живот на населението на общината чрез осигуряване на благоприятна околна среда чрез устойчиво управление на околната среда“.

2. Специфични стратегически цели и приоритети

Стратегическата цел на Община Вълчедръм в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението. За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси в община Вълчедръм

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и ползване на водните ресурси на територията на общината.

Доизграждане и модернизация на водоснабдителната и канализационната инфраструктура и осигуряване на необходимата инфраструктура за пречистване на отпадъчните води.

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управлението на отпадъците в община Вълчедръм

Целта е осигуряване на екологосъобразното управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Оптимизиране на общинската схема за управление на отпадъците (транспорт, събиране, рециклиране и оползотворяване).

Мярка 2.2. Подобряване на контрола на дейностите по управление на отпадъците, опасни отпадъци и предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища.

Специфична цел № 3: Опазване и управление на биологичното разнообразие община Вълчедръм

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Вълчедръм

Подобряване на контрола върху възможните негативни влияния върху биологичното разнообразие в община Вълчедръм

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените територии и зони по Натура 2000 в община Вълчедръм

Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Вълчедръм. Устройство и социализиране на защитените територии и зони по Натура 2000 като част от рекреационния потенциал на общината (природозащитни и информационни центрове).

Специфична цел №4: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Мярка 4.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в общинската администрация

Мярка 4.2: Подобряване на информационната обезпеченост за управление на околната среда в община Вълчедръм

Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации работещи в сферата на околната среда. Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа.

Мярка 4.3: Информирание на населението на община Вълчедръм относно опазването на околната среда.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Вълчедръм представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базиращи за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите заложи в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в Община Вълчедръм. Това е съществена част от интегрираният процес на планиране, заложен в Общинския план за развитие на Община Вълчедръм 2014-2020г.

Целите и приоритетите, залегнали в Програмата са в унисон с националните приоритети изведени в [Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г.](#), [Национална програма за действие по околна среда и здраве 2008-2013 г.](#), [Стратегически план за биологичното разнообразие 2011-2020](#), [Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България](#) и Оперативна програма “Околна среда” 2014-2020г.

Целите са формулирани като са взети предвид националните цели в сферата на околната среда и предоставят основата за формулиране и осъществяване на пакет от последователни задачи и действия, представени детайлно в следващия “План за Действие” от програмата.

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Раздел V: План за действие на Общинската програма за опазване на околната среда 2014г. – 2020 г.

Специфична цел № 1: Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси в община Вълчедръм

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3	4	5
Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и ползване на водните ресурси на територията на общината	1.1.1. Изпълнение на инвестиционен проект „Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна мрежа и изграждане на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води – гр. Вълчедръм”	Община Вълчедръм ВиК Монтана МОСВ	2014г. – 2020г.	ОПОС, ДБ, Общински бюджет, ФЛАГ
	1.1.2. Подмяна и/или реконструкция на съществуващи водоснабдителни мрежи в гр. Вълчедръм, необхванати от интегрирания проект за воден цикъл на гр. Вълчедръм	Община Вълчедръм ВиК Монтана МОСВ	2014г. – 2020г.	ОПОС, ДБ, Общински бюджет, ПРСР
	1.1.3. Подмяна на водоснабдителни мрежи и съоръжения в населените места с цел намаляне на загуби и аварии по мрежите.	Община Вълчедръм ВиК Монтана	2014г. – 2020г.	ДБ, Общински бюджет, ПРСР
	1.1.4. Въвеждане на алтернативни технологии за пречистване на битови отпадъчни води в малките населени места.	Община Вълчедръм ВиК Монтана	2014г. – 2020г.	ДБ, Общински бюджет, ПРСР
	1.1.5. Актуализация на проектите на санитарно-охранителните зони (СОЗ) на основните източници за питейна вода	ВиК Монтана	2014г. – 2020г.	ДБ

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Специфична цел №2: Усъвършенстване на системата за управлението на отпадъците в община Вълчедръм

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3	4	5
Мярка 2.1: Оптимизиране на общинската схема за управление на отпадъците	2.1.1. Дообрудване на системата за организирано сметосъбиране с нова техника и съдове за отпадъци	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	Общински бюджет, ПУДООС, ПРСР
	2.1.2. Въвеждане на разделно събиране на отпадъците от опаковки, както и отпадъците от хартия, пластмаса, стъкло и метал от бита	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	Общински бюджет, Организации по оползотворяване, ПУДООС, ПРСР
	2.1.3. Създаване на организация за събиране и обезвреждане на масово разпространени опасни отпадъци (батерии, луминисцентни лампи и т.н)	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	Общински бюджет, Организации по оползотворяване, ПУДООС, ПРСР
	2.1.4. Въвеждане на разделно събиране на биоразградими отпадъци и изграждане на инфраструктура на компостирането им.	Община Вълчедръм ОП"ЧОБ", Фирми	2014г. – 2020г.	Общински бюджет, ПУДООС, ПРСР
	2.1.5. Въвеждане на домашното компостиране	Община Вълчедръм ОП"ЧОБ", Фирми	2014г. – 2020г.	Общински бюджет, ПУДООС, ПРСР
	2.1.6. Усъвършенстване на нормативната рамка за управление на отпадъците в община Вълчедръм	Общински съвет, Община Вълчедръм	2014г. – 2015г.	Общински бюджет,
	2.1.7. Подобряване на информационната система за управление на отпадъците	Община Вълчедръм	2014г. – 2015г.	Общински бюджет

Този документ е създаден в рамките на проект „Стратегическо планиране и ефективно управление на местните политики в Община Вълчедръм“ по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с регистрационен №-I3-13-81/17.10.2013, Бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Мярка 2.2. Подобряване на контрола на дейностите по управление на отпадъците, предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища и ликвидиране на стари замърсявания	2.2.1. Изпълнение на План за мониторинг за закритото общинско депо за битови отпадъци	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	Общински бюджет,
	2.2.2. Почистване и рекултивиране на локални замърсявания, нерегламентирани сметища и замърсени терени	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	Общински бюджет,
	2.2.3. Организиране на периодични кампании за събиране на рециклиращи се битови отпадъци и други отпадъци за повторна употреба чрез временни пунктове	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	Общински бюджет, ПУДООС, ПРСР, МОСВ

Специфична цел № 3: Опазване и управление на биологичното разнообразие в община Вълчедръм.

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3	4	6
Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие в община Вълчедръм	3.1.1. Изследване на биологичното разнообразие в земите и горите общинска собственост и конкретни мерки за опазването му	Община Вълчедръм, РИОСВ, ИАОС, РДГ, НПО	2014г. – 2020г.	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.1.2. Въвеждане и подобряване на превантивни дейности за намаляване на опасността от горски пожари на територията на Община Вълчедръм.	Община Вълчедръм РДГ, ДГС	2014г. – 2020г.	ПРСР, Общинския бюджет и други финансиращи програми
Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените територии и зони по Натура 2000 в	3.2.1. Подпомагане разработването на планове за управление на защитени територии и защитени зони и подкрепа за изпълнение на заложените в тях дейности.	Община Вълчедръм РИОСВ, РДГ	2014г. – 2020г.	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

община Вълчедръм				
	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	Община Вълчедръм РИОСВ, РДГ	2014г. – 2020г.	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Включване на териториите с природозащитна стойност в заданието за изготвяне на устройствена схема на общината	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	ДБ, Общински бюджет, ОПАК
	3.2.4. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии - общинска и държавна собственост	Община Вълчедръм РДГ, ДГС	2014г. – 2020г.	ДБ, Общинския бюджет, ПРСР и други финансиращи програми

Специфична цел №4: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3	4	6
Мярка 4.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната	4.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в общинската администрация	Община Вълчедръм	2014г. – 2016г.	ОПАК, Общински бюджет

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

квалификация на кадрите компетентни по управление на околната среда в общинската администрация	4.1.2. Подобряване на информационната обезпеченост за управление на околната среда в община Вълчедръм	Община Вълчедръм	2014г. - 2015г.	ОПАК, Общински бюджет
	4.1.3. Обучение на специалистите в общината за извършване на процедурите за екологична оценка	Община Вълчедръм	2014г. - 2020г.	ОПАК, МОСВ, Общински бюджет
	4.1.4. Обучение на специалисти за разработване на планове и проекти за участие в агроекологични схеми	Община Вълчедръм	2014г. - 2020г.	ПРСР, Общински бюджет
	4.1.5. Изграждане на общински капацитет за прилагане на екологичното законодателство, за разработване и управление на екологични инфраструктурни проекти и малки проекти	Община Вълчедръм	2014г. - 2020г.	ОПОС, МОСВ, Общински бюджет
	4.1.6. Провеждане на тематични форуми и анкети по проблемите на околната среда	Община, НПО Фирми, Учебни заведения	2014г. - 2020г.	ОПАК, Общински бюджет
Мярка 4.2: Подобряване на информационната обезпеченост за управление на околната среда в община Вълчедръм	4.2.1. Проучване на добрите практики в областта на информационното осигуряване на управлението на територията и опазването на ОС	Община Вълчедръм	2014г. - 2020г.	ОПОС, ОПАК, Общински бюджет
	4.2.2. Създаване на раздел в сайта на общината предоставящ актуална информация за компонентите на околната среда и дейностите на общината	Община Вълчедръм	2014г. - 2020г.	ОПАК, Общински бюджет
	4.2.3. Обществени обсъждания и дискусии по екологични проблеми	Община, НПО Учебни заведения	2014г. - 2020г.	ОПАК, Общински бюджет
	4.2.4. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с околната среда	Община Вълчедръм, РИОСВ, НПО Учебни заведения	2014г. - 2020г.	ОПАК, ОПОС, ПУДООС, Общински бюджет
Мярка 4.3: Информирание на населението на община Вълчедръм относно	4.3.1. Провеждане на информационни кампании по теми, свързани с местни аспекти на околната среда в общината	Община Вълчедръм РИОСВ, НПО Учебни заведения	2014г. – 2020г.	Общ. бюджет Външни

Този документ е създаден в рамките на проект „Стратегическо планиране и ефективно управление на местните политики в Община Вълчедръм“ по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с регистрационен №-13-13-81/17.10.2013, Бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

опазването на околната среда.				донори
	4.3.2. Участие в националните кампании, свързани с околната среда	Община Вълчедръм Фирми, НПО Учебни заведения Детски градини	2014г. – 2020г.	Общ. бюджет
	4.3.3. Информирание на обществеността за процедури за обществено обсъждане на устройствени планове и на техните екологични оценки	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	-
	4.3.4. Повишаване на екологичното съзнание за намаляване на отпадъците и разделното им събиране	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	Общински бюджет, Организации по оползотворяване, ПУДООС
	4.3.5. Провеждане на тематични кампании за населението за запознаване с практиките за пестене на вода и създаване на обществен контрол	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	-
	4.3.6. Привличане на гражданите за участие в изпълнението на проекти, свързани с опазване на околната среда	Община Вълчедръм	2014г. – 2020г.	Общински бюджет, ПУДООС, НПО
	4.3.7. Съдействие на учебните заведения при провеждане на екологичното обучение	Община Вълчедръм, Фирми, НПО Учебни заведения Детски градини	2014г. – 2020г.	Общински бюджет, ПУДООС, НПО

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

РАЗДЕЛ VI: ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- Използване на показатели за наблюдение и оценка
- Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ОПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

За наблюдение и оценка на изпълнението на ОПООС, координиращ орган е РИОСВ.

По отношение реализацията на заложените в програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината.

Източници на финансиране на екологични проекти

Основните национални и международни източници за финансиране на екологични проекти са:

- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд, ,
- ***Кохезионен фонд – за съфинансиране на всички дейности. Финансирането от фонда ще бъде максимум 85% от общите признати разходи.***
- ***Европейски фонд за регионално развитие – Финансирането от фонда ще бъде максимум 85% от общите признати разходи.***
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата,
- Споразуменията за двустранно сътрудничество, Международни организации и финансови институции.

Раздел VII. Мониторинг, контрол и последваща оценка

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2015-2020 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Вълчедръм има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Що се отнася до външните контролни субекти тяхната роля и функции са определени, съобразно специфичните задачи на външния контрол:

Агенцията „Държавна финансова инспекция“ (АДФИ)

Осъществяваща инспекция на спазване на бюджетната дисциплина във връзка с изпълнение на общинските политики. Обхвата и съдържанието на задачите по контрол, които се изпълняват от АДФИ са законово регламентирани, а методиката на работа и конкретния инструментариум е възприет и утвърден нормативно. Предвид структурата и задълженията на субектите на контрола, методиката на работа на вътрешните субекти и на АДФИ, в качеството ѝ на външен контролен орган са детайлизирани и ясни като съществуваща и въведена практика.

Етапите на изпълнение на контролните функции има условен характер, защото процеса по контрол на законосъобразността и целесъобразността не може да бъде еднократен или епизодичен акт, въпреки, че външният контролен орган АДФИ, осъществява своите проверки с определена честота и следвайки етапите на работа, съобразно своята методология на работа. Освен планови инспекции, АДФИ осъществява извънпланови инспекции при постъпване на сигнали за нередности и/или измами. Вътрешните контролни органи осъществяват периодични проверки съобразно необходимостта от поемане на задължения и извършване на разходи по изпълнение на отделните политики.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Вълчедръм е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Очевидно е, че не е възможно да се предскажат с високо ниво на достоверност всички промени, които биха настъпили към хоризонта на изпълнението на стратегическите цели и конкретните дейности в програмата. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени. В този смисъл партньорството между общинските власти, областната администрация, държавата, бизнес субектите, НПО и всички заинтересовани лица и институции ще гарантира изпълнението на по-голям обем от планираните мерки и дейности.

ИНФОРМАЦИОННИ ИЗТОЧНИЦИ

План за развитие на община Вълчедръм.

Национална програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2009-2013 г.

Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води

Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

Национална стратегия за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране

Интернет страница на община Вълчедръм

Интернет страница на Изпълнителна агенция по околна среда и водите (<http://nfp-bg.eionet.eu.int>)

Интернет страница на РИОСВ Монтана

Интернет страница на РЗИ (<http://riokoz-dobrich.com>)

Нормативни документи

Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води

Директива 79/409/ЕИО за опазване на дивите птици

Директива 99/31/ЕС за депониране на отпадъци

Закон за опазване на околната среда, Обн. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., посл. изм. ДВ. бр.105 от 9 Декември 2008г.

Закон за водите, Обн. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., посл. изм. ДВ. бр.70 от 8 Август 2008г.

Закон за чистотата на атмосферния въздух, Обн. ДВ. бр.45 от 28 Май 1996г., посл. изм. ДВ. бр.52 от 6 Юни 2008г.

Закон за почвите, Обн. ДВ. бр.89 от 6 Ноември 2007г.

Закон за защита от шума в околната среда, Обн. ДВ. бр.74 от 13 Септември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г.

Закон за подземните богатства, Обн. ДВ. бр.23 от 12 Март 1999г., посл. изм. ДВ. бр.70 от 8 Август 2008г.

Закон за опазване на земеделските земи, Обн. ДВ. бр.35 от 24 Април 1996г., посл. изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г.

Закон за биологичното разнообразие, Обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., посл. изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г.

Закон за лечебните растения, Обн. ДВ. бр.29 от 7 Април 2000г., посл. изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г.

Закон за защитените територии, Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г., посл. изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Програма за опазване на околната среда – Община Вълчедръм 2015-2020 г.

Наредба №7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони, Обн. ДВ. бр.3 от 13 Януари 2004г., посл. изм. ДВ. бр.41 от 22 Април 2008г.

Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, Обн. ДВ. бр.45 от 14 Май 1999г.

Наредба №6 за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, Обн. ДВ. бр.97 от 28 Ноември 2000г., изм. ДВ. бр.24 от 23 Март 2004г.

Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, Обн. ДВ. бр.89 от 22 Октомври 1996г., изм. ДВ. бр.30 от 22 Март 2002г.

Наредба №8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, Обн. ДВ. бр.83 от 24 Септември 2004г., изм. ДВ. бр.87 от 30 Октомври 2007г.

Наредба за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.58 от 15 Юли 2005г., изм. ДВ. бр.53 от 10 Юни 2008г.

Наредба за изискванията за третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, Обн. ДВ. бр.90 от 11 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.53 от 10 Юни 2008г.

Наредба № 8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, Обн. ДВ. бр.83 от 24 Септември 2004г., изм. ДВ. бр.87 от 30 Октомври 2007г.

Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци, Обн. ДВ. бр.81 от 17 Септември 2004г.

Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки, Обн. ДВ. бр.19 от 9 Март 2004г., посл. изм. ДВ. бр.53 от 10 Юни 2008г.

Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999г.

Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от министъра на околната среда и водите, Обн. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2004г.

Наредба за спазване на обществения ред, опазването на околната среда, имуществото на гражданите и поддържане на чистотата в населените места в община Вълчедръм, приета с решение от заседание на Общински съвет - гр.Вълчедръм, решение №9-102/30.10.2000г.

Указания на Министерството на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда

Закон за управление на отпадъците, Обн. ДВ. бр.86 от 30 Септември 2003г., посл. изм. ДВ. бр.105 от 9 Декември 2008 г.